ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

16 март куни Урганчда халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгашининг навбатдан ташқари учинчи сессияси бўлиб ўтди. Унда вилоят кенгаши депутатлари, республика Олий Мажлисига Хоразм вилоятидан сайланган депутатлар, вилоятнинг шаҳар ва туманлари ҳокимлари қатнашди.

Сессияда ташкилий масала кўриб чиқилди. Маркс Жуманиёзов қишлоқ хўжалиги вазири этиб тайинлангани муносабати билан вилоят ҳокими вазифасидан озод қилинди. Депутатлар Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов тавсиясига биноан Хоразм вилояти ҳокими вазифасини бажариб келган Искандар Юсуповни вилоят ҳокими этиб тасдиқладилар.

Сессияда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Халқ депутатлари Хоразм вилоят кенгаши сессиясида Ўзбекистон Бош вазирининг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Президентнинг давлат маслаҳатчилари Темур Алимов, Бахтиёр Ғуломов, Хайрулла Жўраев, Бош вазир ўринбосари Рим Гиниятулин, шунингдек, бир қанча вазирликлар ва идоралар раҳбарлари иштирок этди.

(ЎзА).

Ф. ҚУРБОНБОЕВ (ЎзА) олган суратлар.

Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси газетаси

1996 йил 19 март, сешанба № 34 (21.955).

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

ХАЛҚИМИЗНИНГ ЙЎЛИ – МУСТАҚИЛЛИК, ОЗОДЛИК ВА ТУБ ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДИР

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ КЕНГАШИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Улуғ айём — Наврўз байрами арафасида, ниш, ўсиш ва улғайиш фаслида сизларни сиҳат-саломат, бардам ва яхши кайфиятда кўриб турганимдан ғоят хурсандман. Хоразм аҳлини, бутун Ўзбекистон халқини бу қутлуғ сана билан муборакбод этишга ижозат бергайсиз. Янги йилимиз эзгуликлар йили, юксалиш йили, қут-барака, фаровонлик ва тинчлик-осойишталик даври бўлсин.

Якунланган 1995 йил мамлакатимизнинг мустақил тараққиёти йўлида муҳим босқич бўлди. Жумладан, у Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидан муносиб ўрин олган, ишлаб чиқаришнинг пасайиши бутунлай тўхтатилган, халқимизнинг турмуш шароити барқарорлаша бошлаган, ҳуқуқий давлатнинг демократик тамойиллари чуқурлашган йил сифатида ёдимизда қолади.

1995 йилда ислоҳот жараёнлари ижтимоий ҳаётимизнинг барча соҳаларини қамраб олди, турмуш тарзимиз ва онгимизга чуқурроқ кириб борди. Боқимандалик кайфиятлари чекина бошлади. Тадбиркорлик, ишбилармонлик ҳаракатлари йўлидаги тўсиқлар камайди. Давлат мулкини хусусийлаштириш, тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасида дастлабки ютуқларга эришилди. Бу ҳақда яқинда Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ҳамда жорий йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисда батафсил гаплашиб олган эдик.

Юртимизда қарор топган тинчлик, барқарорлик ва фуқаролар ҳамжиҳатлиги республикамиз иқтисодий-сиёсий ва маънавий ҳаётидаги туб ислоҳотлар муваффақиятига асосий кафолат бўлди. Бу натижалар энг аввало дунёқарашимиздаги ўзгаришлар билан чамбарчас боғлиқдир. Фидойи, меҳнаткаш, танти халқимиз мустақиллик ва мамлакатимизнинг буюк истиқболига интилиб, Ватаннинг қадру қиммати, миллатнинг шаъни эканини англаб, истеъдодини, бутун имкониятини, бутун кучини элу юрт истиқболига бахшида этмоқда.

Биз иқтисод ва маънавиятни муштарак ҳолда тасаввур этамиз. Чунки иқтисодий таназзулга учраган жамиятнинг маънавияти ҳам қашшоқлашади. Ёки аксинча, маънавий қашшоқ жамият ҳеч қандай ислоҳотларга қодир бўла олмайди.

Ана шу жиҳатдан қараганда, Хоразм ноёб маданият, нафис санъат, юксак маърифат, турмушнинг доно фалсафаси ва инсонпарварлик ғоялари билан йўғрилган адабиёт ва шеърият маскани, дунёвий илм ўчоқларидан бири экани қувончли ҳодиса.

Хоразм вилояти заминида камол топган не-не алломалар, фозилу фузалолар, мутафаккиру маърифатпарварлар Ватанимиз шон-шуҳратини бутун дунёга таратган. Буюк аждодларимиз ал-Беруний, ал-Хоразмий ва бошқа ўнлаб буюк инсонларнинг номлари бутун дунё халқлари учун мўътабар ва муқаддасдир.

Хоразм воҳасининг тарихий-маданий мероси бевосита Хева шаҳри тарихи билан боғлиқдир.

Хева шаҳрининг жаҳон маданияти тараққиётида тутган алоҳида ўрнини ҳисобга олган ҳолда, ЮНЕСКО бош конференциясининг 1995 йил октябрь-ноябрь ойларида Парижда бўлиб ўтган 28-сессияси Бухоро ва Хева шаҳарларининг 2500 йиллигини дунё миқёсида кенг нишонлаш тўғрисида қарор қабул қилди. Ўзбекистон ҳукумати бу халқаро ҳужжат асосида ўзининг махсус қарорини қабул қилди.

Бундан ташқари, мамлакатимизда буюк соҳибқирон Амир Темур таваллуди 660 йиллигининг кенг нишонланиши ва 1996 йилнинг Амир Темур йили деб эълон қилиниши ҳам ўзбек маданияти, маънавияти ва тарихининг жаҳон саҳнида тутган муносиб ўрнини яққол кўрсатади.

Муҳтарам дўстлар!

Биз бугунги кунда ана шундай улуғ аждодларимиз, мамлакатимиз ва миллатимиз ифтихори бўлган ноёб қадриятларимиз билан қайта равишда фахрланамиз. Худди ана шу қадриятлар ўтиш даврининг қийинчилик ва мураккабликларидан бизни асрамоқда, мадад бўлмоқда.

Айни вақтда миллатимиз, халқимиз, шу жумладан, мард ва танти хоразмликлар ҳам ўз меҳнатлари ва фидойиликлари билан она юртимизнинг ҳар томонлама равнақига катта ҳисса қўшмоқдалар.

Бироқ бугун фурсатдан фойдаланиб, Хоразм халқининг оғир меҳнатини, заҳматкаш ва мислсиз бунёдкорлик фазилатларини чуқур эътироф этган ҳолда, йўл қўйилган хато ва камчиликлар, фойдаланилмаётган имкониятлар ва ҳал этилиши зарур бўлган айрим муаммолар тўғрисида очиқ-ойдин гаплашиб олишимиз керак.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, вилоят аҳли бир қанча ибратли ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, халқ хўжалиги тармоқларида мулкчиликнинг турли шакллари пайдо бўлмоқда. Қўпчилик саноат корхоналари, савдо ва маиший хизмат кўрсатиш шохобчалари, хўжаликлар давлат тасарруфидан чиқарилган. Бироқ иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, халқ хўжалиги тармоқларини ривожлантириш, ижтимоий масалалар, ҳуқуқни муҳофаза қилиш ва кадрлар билан ишлаш борасида қатор муаммолар, хато ва камчиликлар ҳам бор.

Улар нималарда кўринади?

Аввало, **хусусийлаштириш ва кўп қиррали иқтисодиётни ривожлантиришда** юзакичилик, унинг моҳиятига чуқур етиб бормаслик ҳоллари мавжуд. Вилоятнинг Дружба шаҳри, Гурлан, Шовот, Урганч туманларида асосий ҳудудий дастур бўйича давлат корхоналарини хусусийлаштириш режалари бажарилмаяпти.

Вилоятда кўчмас мулк ва қурилиши тугалланмаган объектларни сотиш бўйича белгиланган топшириқлар ҳам бажарилмаган. 1995 йили бор-йўғи қурилиши тугалланмаган 8 та объект сотилган, холос.

Хусусийлаштиришдан тушадиган маблағларнинг ўз вақтида келиб тушмаганлиги оқибатида вилоят бизнес-фондидан бор йўғи 17 та корхонага кредит берилган.

Кичик ва хусусий корхоналар ташкил этиш бозор иқтисодиётининг асосидир. Биз ана шундай кичик, аммо самарали соҳани ривожлантирмас эканмиз, кўзлаган мақсадимизга етиш қийинлашади.

Хоразм — азалдан тадбиркорлар, ишбилармонлар юрти. Бироқ кейинги йилларда бу ерда оқсаш юз бермоқда. Биз мустақилликнинг дастлабки йилларида бу ерга келиб, 1992 йилдаёқ қурилган дўкон расталари, тадбиркорлар ишини кўриб, бутун мамлакатга ўрнак қилиб кўрсатган эдик.

Афсуски, ўтган уч йил давомида иш суръати жуда сустлашиб кетди. Айниқса, вилоятнинг Ҳазорасп, Хонқа, Шовот, Янгибозор туманларида аҳвол ачинарли, вилоят, шаҳар, туман ҳокимликлари, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш вилоят бошқармаси, бизнес-фонд, банк бўлимлари томонидан етарли эътибор ва зарур ёрдам кўрсатилмаганлиги натижасида 1995 йилда вилоятда рўйхатдан ўтказилган жами корхоналардан 2700 га яқини ёки ҳар уч корхонадан бири фаолият кўрсатмаган.

Урганч шаҳрида кичик, хусусий ва бошқа корхоналарнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзлари, ссуда пуллари, уларнинг ундирилиши ва бошқа ишлари ўрганилмасдан, «фаолият кўрсатмаяпти» деган асосда давлат реестридан туширишга тўғрисида ноқонуний қарорлар қабул қилинган.

Кичик, ўрта ва хусусий корхоналарни ташкил этишда бирёқламалик кўзга ташланади. Улар ўз низомларида кўзда тутилган **халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ўрнига кўпроқ олди-сотди, воситачилик билан шуғулланишдан нарига ўтмаётир.**

Ўрта, кичик ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини яхшилаш асосидагина иқтисодиётимизнинг барқарор тараққиётига эришишимиз, халқимизнинг фаровон ҳаётини таъминлашимиз мумкин. Бу ҳақда халқ депутатлари Самарқанд ва Қашқадарё вилоятлари кенгашлари сессияларида ҳамда мамлакат Олий Мажлисининг тўртинчи сессиясида айтиб ўтилди.

Бу ерда яна бир бор такрор айтмоқчиман: **саноатни қишлоқ жойларга олиб бориш, уни кенг ривожлантириш, янги кичик ва ўрта корхоналарни қуриш ва қўшимча иш жойларини яратиш билан чекка жойларда яшаётган аҳолини ишлаб чиқаришга жалб этиш керак.** Аҳоли ўсишини ҳисобга олсак (вилоятда бу кўрсаткич 3 фоизни ташкил этади) бу тадбир нақадар муҳим ва долзарб эканини англаш қийин эмас.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш соҳасида янги технологиялар билан жиҳозланган қўшма корхоналарни ташкил этиш ва чет эл инвестицияларни жалб этиш иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Мавжуд қўшма корхоналарнинг самарадорлиги паст. Ҳатто уларнинг учдан икки қисми ўз фаолиятини турли сабаблар билан тўхтатиб қўйган.

Урганч шаҳридаги Ўзбекистон-Жанубий Корея «Савдо уйи», Қўшкўпир туманидаги «Диёр», Дружба шаҳридаги «Питнак» ўзбек-турк қўшма корхоналари икки йилдан бўён ишламаяпти.

Бунинг сабаби нимада? Нега хорижликлар катта умид билан келишади-ю, кўп ўтмай ноумид бўлиб қайтиб кетишади? Улар ё турли расмиятчилик, тўрачилик тўсиқларига ё таъмагирлик иллатларига учрамоқдалар. Айрим раҳбарлар ўзларининг шахсий нуқсонлари билан халқ ризқини кесмоқдалар.

Бугунги кунда Хоразм вилоятида 40 мингдан зиёд фойдали меҳнат билан банд бўлмаган киши бор. Энди бунга қишлоқ хўжалигидан озод қилинадиган ортиқча ишчи кучларини қўшинг. 1995 йилда меҳнат бўлимларига 13672 киши мурожаат қилган, 9734 киши иш билан таъминланган.

Адолат нуқтаи назаридан айтиш лозим:

кейинги йилларда Хоразмда саноатнинг ривожланиши кўзга ташланмоқда. 1995 йилда вилоят саноат корхоналари томонидан 1994 йилга нисбатан маҳсулот ишлаб чиқариш 29 фоиз кўпайтирилди. Умумий саноат маҳсулотининг асосий қисми давлат тасарруфида бўлмаган корхоналарда ишлаб чиқарилган. Бироқ, бу умумий кўрсатқичнинг орқасида ҳал этилмаган муаммолар мавжуд.

Вилоятда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда барқарорлик мавжуд эмас. Кўпчилик саноат корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг камайишига йўл қўйилмоқда. Баъзилари эса ўз фаолиятини тўхтатиб қўймоқда.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилга нисбатан ўсганлигига қарамай, зарур озиқ-овқат маҳсулотларидан ғўшт, нон ва кондитер, ун ва макарон маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг камайганлиги бизни ташвишлантирмоқда.

Умуман, вилоятдаги 12 туман ва шаҳардан 8 тасида, жумладан, Хева шаҳри, Урганч, Қўшкўпир, Ҳазорасп туманларида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми камайтириб юборилган.

Вилоятдаги энг катта саноат корхоналари ҳисобланган «Хева гилами» ҳиссадорлик жамияти 1995 йилда 1994 йилга нисбатан 28 фоиз, Урганч шаҳридаги «Ширин» ҳиссадорлик жамиятида эса 56 фоиз маҳсулот кам ишлаб чиқарилганини қандай тушуниш мумкин?

Капитал қурилиш соҳасидаги сансалорлик, айниқса, боқимандалик кайфияти вилоятда сурункали касалликка айланган. Маҳаллий раҳбариятнинг эътиборсизлиги ва лоқайдлиги натижасида қурилишни маблағ билан таъминлашда турли молиявий манбаларни қидириб топиш иши ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Республика бўйича капитал маблағларнинг 67 фоизи ишлаб чиқариш объектлари қурилишига ва халқ хўжалиги тизимини такомиллаштиришга йўналтирилган бўлса, Хоразм вилоятида эса шу мақсадларга жами маблағларнинг 49 фоизи ажратилган.

Мамлакатимиз олдида янги технологияларни яратиш, маънавий ва жисмоний эскирган ускуналарни жаҳон стандартларига мос дастгоҳлар билан алмаштириш вазифаси турибди. Шунга асосан янги ускуналар сотиб олиш ва ўрнатишга аталган капитал маблағлар ҳажми кескин оширилмоқда.

1995 йилда шу мақсадлар учун республика бўйича жами маблағларнинг 30 фоиздан кўпроғи ажратилгани ҳолда, бу кўрсаткич Хоразмда атиги 8 фоизни ташкил этади.

Вилоят раҳбарияти капитал қурилишни вилоятнинг ўз кучи ва имкониятларидан фойдаланиб пул билан таъминлашда оқсаб қоляпти.

Шу ҳолда ажратилган капитал маблағларини ўзлаштирмасликни чидаб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблайман. Масалан, Туямўйин-Урганч сув қувури қурилишига ажратилган маблағнинг атиги 39 фоизи ўзлаштирилганлиги кечирилмас ҳолдир.

Вилоятга чет эл инвестицияларини жалб этиш масалалари билан деярли ҳеч ким шуғулланмаяпти. 1994 йилда 796 минг сўмлик чет эл инвестицияси ўзлаштирилган бўлса, 1995 йили бу кўрсаткич 128 минг сўмни ташкил этди.

Бозор муносабатлари ривожланаётган бир даврда алоҳида эътибор берилиши лозим бўлган таблаблар бор. Булар, аввало, **маҳсулот сифатини ошириш, рақобатга чидамли маҳсулот ишлаб чиқариш, нархини камайтириш, истеъмолчиларнинг талаб-истакларини ўрганиш, улар билан бевосита алоқалар боғлашдир.**

Мана шу масалаларга етарли эътибор берилмагани оқибатида саноат корхоналари омборларида қарийб 3 миллиард сўмлик тайёр маҳсулот сотилмасдан турибди. Бу нима деган гап?

Республикамизда бозор муносабатлари ривожланиши баробарида **мулкчиликнинг турли шакллари** вужудга келмоқда. Бу тадбирларни амалга оширишимиздан асосий мақсад — мамлакатимизда мулкдорлар сафини кенгайтириш. Чунки мулк эгаси ҳеч қачон қўлидаги мулкка хиёнат қилмайди, авайлайди, уни ўз моддий фаровонлигининг манбаи деб билади.

Жойларда тушунтириш ишлари олиб борилмаяпти. Акциядорлар ўз улушларининг моҳияти ҳақида тўлиқ тушунчага, ўз пайларига мувофиқ олишлари лозим бўлган дивидендлар миқдори тўғрисида етарли маълумотга эга эмас.

Умуман олганда, 1995 йил якунига кўра акция сотган корхоналарнинг 30 фоизи сотилган акциялари учун дивиденд тўлай олмади! Жумладан, Хева сут, Янгибозор агрохимсервис, Урганч туман тайёрлов-сотиш ҳиссадорлик жамиятлари, Боғот агроқурилиш механизациялашган кўчма колоннаси ва бошқа ташкилотлар бу соҳада оқсамоқдалар.

Бундай нохуш аҳволни қандай изоҳлаш мумкин? Бу аҳоли ўртасида **қимматбаҳо қоғозларга** бўлган ишончни йўқотиш эмасми? Бу бутун иқтисодий ислоҳотларимиз обрусини, самарасини ҳам пасайтирадиган, айни пайтда кечириб бўлмайдиган ҳол-ку!

Банклар, солиқ идоралари ва ҳокимларнинг таъсирчан чоралар кўрмаганлари, истеъмол моллари ишлаб чиқариш, пуллик хизмат кўрсатиш турларини кўпайтиришга эътиборсизлик билан қараётганликлари натижасида вилоятда **пул**

(Давоми 2-бетда).

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИ БОРИС ЕЛЬЦИН ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муҳтарам Борис Николаевич!

Ўзбекистон халқи Россия Федерацияси Давлат думаси 1996 йил 15 март куни Беловеж битимларини бекор қилиш ҳақида коммунистлар ташаббуси билан қабул қилган қарорни ташвиш билан кутиб олди.

Аслини олганда, бу қарор собиқ СССРни, коммунистик мафкурани қайта тиклашга, тоталитар тузум ҳамда 1991 йилда Россия халқи томонидан ҳам, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигидаги бошқа барча халқлар, жумладан, Ўзбекистон халқи томонидан ҳам якдиллик билан рад этилган эски ақидаларга қайтишга даъват этишдан бошқа нарса эмас. МДҲ муқобили йўқ ҳамжамият бўлиб, унда Россияга ҳақли равишда етакчи ўрин ажратилганига бизнинг ишончимиз комил.

Ўзбекистон қатъий равишда мустақиллик йўлини, барча давлатлар, биринчи галда Россия билан, асрлар давомида дўстлик ва қардошлик ришталари билан ўзаро боғланган Россия халқи билан тенг ҳуқуқли ва ўзаро фойдали ҳамкорлик қилиш йўлини танлаб олган.

Биз Россия 1991 йилда танлаган йўл — янгиланиш, демократик ислоҳотлар, суверен демократик мустақил давлат қуриш йўли, бу йўл фаровонлик, улкан табиий, моддий, маънавий ва ақл-зако салоҳиятига эга бўлган халқнинг ҳаётини тўкис қилиш йўли эканига қатъий аминмиз.

Муҳтарам Борис Николаевич!

Сиз Россиянинг Президенти ва барча демократик кучлар, Россия жамиятини янгилаш тарафдорлари қўллаб-қувватловчи тан олинган етакчиси сифатида Россияни эски, умрини яшаб бўлган тузумга қайтаришга интилаётган турли сиёсий доираларга муносиб зарба берасиз, Россия ислоҳотлар йўлидан дадил бораверади ва жаҳон ҳамжамиятида ўзига муносиб ўринни эгаллайди, деб қатъий ишонамиз.

Эҳтиром билан,
Ислом КАРИМОВ.
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ МАТБУОТ ХИЗМАТИНИНГ БАЁНОТИ

1996 йил 16 март куни Хоразм вилояти халқ депутатлари кенгашининг навбатдан ташқари учинчи сессияси бўлди. Ушбу сессияда сўзга чиққан давлатимиз бошлиғи Россия Федерацияси Давлат думасининг 1996 йил 15 мартдаги собиқ Совет Иттифоқини тиклашга қаратилган қарорига Ўзбекистон Республикасининг муносабатини баён қилиб берди.

Президент Россиядаги ҳозирги вазият бу мамлакатдаги сайловолди эҳтиросларининг жуда авж олгани билан изоҳланишини таъкидлади. Маълумки, собиқ СССРнинг тугатилгани Россия Президенти Ельцин, Украинанинг собиқ Президенти Кравчук ва Беларусь давлатининг собиқ бошлиғи Шушкевичнинг 1991 йил 8 декабрда Беловеж ўрмонида бўлиб ўтган учрашувида расмий жиҳатдан эълон қилинган эди. Ўшанда улар Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги тузилганини ҳам эълон қилдилар.

Президент Каримов Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини тузиш тўғрисидаги қарор ҳамдўстлик иштирокчилари бўлган барча давлатлар парламентлари томонидан тасдиқланганини айтди. Россия парламенти бу қарорни 1991 йилда тасдиқлаган.

1996 йил 15 март куни Россия Федерациясининг янги чақириқ Давлат думаси коммунист депутатларнинг ташаббуси билан Беловеж битимини бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу қарор собиқ СССРни қайта тиклашга даъват сифатида қабул қилинмоқда.

Россия Федерацияси Давлат думаси ўз қарорини ҳуқуқий жиҳатдан асосламоқчи бўлиб, 1991 йил 17 март куни ўтказилган иттифоқ референдуми натижаларини, яъни беш йил олдинги воқеани далил қилиб келтиради: ўшанда собиқ СССР фуқароларининг кўпчилиги иттифоқни сақлаб қолиш учун овоз берган эмиш.

Президент Ислом Каримов Россия Президенти Борис Ельциннинг Россия парламенти қуйи палатаси қарорининг асоссизлиги ва ноҳақлиги тўғрисида телевидение ва матбуот орқали айтган фикрини, унинг Федерация Кенгаши ва Россия Президенти Давлат думасининг бундай қарорини тасдиқламаслиги ҳақидаги баёнотини қўллаб-қувватлади.

Шуни айтиш керакки, деди мамлакатимиз раҳбари, Давлат думаси ўз қарорини барча собиқ СССР республикалари халқларининг яна бирлашишга умумий истаги деб кўрсатиб, ўз ваколатлари доирасидан четга чиқмоқда.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистон халқининг фикрини ифодалаб, 1991 йил август воқеаларини, машъум ГКЧП аъзоларининг давлат тўнтариши қилишга уринишларини эслатиб ўтди. Ўзбекистон ўша пайтдаёқ, яъни 19 август куни ўз тараққиёт йўли, озодликка эришишга қатъий аҳду паймони ҳақида, ҳар қандай ГКЧП ва уларнинг қарорлари Ўзбекистон учун ҳеч қандай аҳамиятга эга эмаслиги тўғрисида қатъий маълум қилган эди. Ўшандаёқ Ўзбекистоннинг ўзига хос тараққиёт йўли борлиги қатъият билан эълон этилган эди.

Ўзбекистон жамоатчилиги, бутун халқи бу фикрни тўла қўллаб-қувватлаган эди.

(Давоми 3-бетда).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ КЕНГАШИДА

15 март куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Унда Олий Мажлис раҳбарияти, қўмиталарининг раислари, депутатлар фракцияларининг, сиёсий партиялар ва ҳаракатларнинг раҳбарлари иштирок этдилар.

Мажлисда Россия Федерацияси Давлат думасининг 15 мартда қабул қилган ва собиқ СССРни қайта ташкил этишга қаратилган қарорига муносабат билдирилди.

Сўзга чиққан кенгаш аъзолари, депутатлар фракциялари, сиёсий партиялар ва ҳаракатларнинг раҳбарлари Россия Давлат думасининг бу қарори популистик қарор бўлиб, мазмун моҳияти жиҳатидан ҳеч қандай ҳуқуқий асосга эга эмаслигини якдиллик билан қайд этдилар.

Олий Мажлис Кенгаши ушбу масала юзасидан қарор қабул қилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг қарори

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ДАВЛАТ ДУМАСИНИНГ 1996 ЙИЛ 15 МАРТДАГИ ҚАРОРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Россия Федерацияси Давлат думасининг 1996 йил 15 мартда қабул қилган собиқ СССРни қайта тиклашга қаратилган қарори муҳокамага лойиқ эмас деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон бозор муносабатларига асосланган мустақил, демократик, ҳуқуқий давлатни ва фуқаролар жамиятини барпо этиш ҳамда мустаҳкамлашдан иборат ўз йўлини, жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлини қатъий танлаб олди.

Ўзбекистон Республикаси МДҲ ташкил этилганлиги қонуний ёки ноқонуний-лиги юзасидан ҳам, шунингдек Евроосиё Иттифоқи шаклидами, Федерация ёки конфедерация шаклидами, ёки Белоруссия, Қозоғистон ва Россия имзоламоқчи бўлган ҳужжат қандай тарзда бўлишидан қатъи назар, собиқ Иттифоқни қайта тиклаш масаласи бўйича мунозарани хатто очмоқчи ҳам эмас. Давлатлар устида турувчи ҳар қандай тузилмалар ташкил этишни назарда тутадиган интеграция жараёни Ўзбекистон учун мақбул бўла олмайди.

Олий Мажлис Кенгаши яна бир бор таъкидлайдики, Ўзбекистон танлаб олган йўл 1991 йил 29 декабрда ўтказилган референдумдаги халқнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин билдириши асосида қабул қилинган йўл бўлиб, бу референдумда сайловчиларнинг 98,2 фоизи «Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши томонидан эълон қилинган Ўзбекистон Республикасининг давлат мустақиллигини маъқуллайсизми?» деган матнни еқлаб овоз бердилар.

Айни пайтда шуни баён қиламизки, 1991 йил 17 март куни собиқ СССР ҳудудида ўтказилган референдумда Ўзбекистон Республикасида халқ иккинчи бюллетень бўйича ҳам овоз берди. Бу бюллетендаги матн Иттифоқ референдумига қўйилган масаланинг мазмунини амалда йўққа чиқаради. Россия Федерацияси Давлат думаси эса 1996 йил 15 мартдаги қарорини айни ана шу референдум натижалари билан асослашга уринади. Қолаверса, Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги СССР расман барбод бўлишидан анча олдин 1991йил 31 августда эълон қилинган эди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси
Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 15 март.

ХАЛҚИМИЗНИНГ ЙЎЛИ — МУСТАҚИЛЛИК, ОЗОДЛИК ВА ТУБ ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДИР

(Давоми. Боши 1-бетда).

эмиссияси ортиб бормоқда. Йил якунига кўра вилоятда эмиссия миқдори 64 фоизга етди. Бу режалаштирилган миқдорга нисбатан 42 фоиз кўп демакдир.

Боғот, Янгибозор, Қўшкўпир туманлари ҳокимликларининг бу соҳадаги фаолиятини ҳеч нарса билан оқлаб бўлмайди.

Келинг, яхшиси рақамларга мурожаат қилайлик.

Эмиссия миқдори Боғотда 77,6 фоизни, Янгибозорда 80,1 фоизни, Қўшкўпирда 85,5 фоизни ташкил этади. Ана энди мазкур туманлар ҳокимлари ўз фаолиятларига ўзлари баҳо беришсин.

1995 йил якунлари бўйича вилоятда чакана савдо обороти 1994 йилга нисбатан 88,5 фоизни ташкил этган, Дружба шаҳри, Хева, Боғот туманларида эса қарийб икки баравар камайиб кетган.

Мен Олий Мажлис сессиясида қишлоқ аҳолиси учун маиший хизмат шохобчаларини кенгайтириш масаласига алоҳида тўхтаган эдим. Бу жуда муҳим масала. Бу турмуш тарзимизни, маданий савиямизни белгилайдиган ҳодиса. Бироқ, **вилоятда маиший хизмат шохобчалари** аҳоли эҳтиёжига нисбатан 2-4 баробар кам ташкил этилган.

Вилоятда аҳолига пуллик хизмат кўрсатиш ҳам қониқарсиз аҳволда этилган. Ўтган йили аҳолига жами 530 миллион сўмлик хизмат кўрсатилган, бу кўрсаткич 1994 йилга нисбатан таққосланган нархда 52 фоизни ташкил этади. Жон бошига маиший хизмат кўрсатиш вилоят бўйича бор-йўғи 70 сўмга тўғри келмоқда.

Вилоятдаги **124 та ҳаммомдан 43 таси ишламайди.** 13 мингдан ортиқ аҳоли яшайдиган Қўшкўпир туманидаги Олтибой Қурбонов номли жамоа хўжалиги ҳудудида битта ҳаммом бор, у ҳам ишламай турибди. Бундай мисолларни бошқа туманлардан ҳам келтириш мумкин.

Ҳурматли, депутатлар!

Диққатингизни бир далилга тортмоқчиман. **16-асрда, Ҳожибхон замонида Хева хонлигида жами 800 минг, Хева шаҳрининг ўзида эса 18-20 минг одам яшаган.**

Ўша замонда Хева шаҳрида 3 та катта очиқ бозор, 1 та тим, яъни ёпиқ бозор, 15 та бозорча, 3 та катта ҳаммом, яна йигирмата масжид-мадрасанинг ҳар бирида тўла жиҳозланган ҳаммом мавжуд бўлган, яъни жами 23 та ҳаммом хизмат қилган. Ҳозирги кунда 52 минг одам яшаётган Хева шаҳрида ҳаммаси бўлиб 4 та ҳаммом, битта бозор ишлаб турибди, холос.

Буни қандай тушуниш мумкин?

Аҳоли сони ўсган, дунёқарашимиз ўзгарган, турмуш тарзимизни жаҳон андозаларига мослаштираётган бир пайтимизда бу аҳволни қандай баҳолаш мумкин?

Маиший хизмат соҳасини ривожлантириш вилоят, туман, хўжалик раҳбарларининг зиммасига юклатилган. Ҳар бир раҳбар ўз ташкилоти ҳудудида аҳоли учун қулай яшаш шароитини яратиш учун жавобгар. Буни тан олмайдиган ёки тушунмайдиган кишининг раҳбар бўлиб ишлашга маънавий ҳаққи йўқ.

Ҳурматли, дўстлар!

1995 йилда вилоят меҳнаткашлари деҳқончиликда юқори ҳосилдорликка эришиш, чорва маҳсулдорлигини ошириш ва аҳолининг бу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжларини тўлароқ қондириш борасида фидокорона меҳнат қилдилар. Давлатга пахта сотиш режаси барча туманларда ошириб бажарилди.

Кези келганда яна шуни алоҳида таъкидлашим керакки, биз деҳқончиликда туб ўзгаришлар ясашимиз даркор. Бу ҳақда яқинда Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида ҳам гапирган эдим. Энди мамлакат турли минтақалари табиий ва иқлим шароитидан келиб чиқиб, меҳнат сарфи ва унинг қийматини белгилаш тизимини яратишимиз керак.

Ер шароити ўта ёмон бўлган зоналарни аниқлаш, мазкур зоналардаги хўжаликларга ёрдам бериш тизимини ишлаб чиқишимиз даркор. Деҳқончиликда эскилик сарқити сифатида ҳозиргача мавжуд бўлган «тенглик» ижтимоий ва иқтисодий адолат тамойилларини қўпол равишда бузишдан бошқа ҳеч нарса эмас. Энди бунга чек қўйиш керак. Ана шунда деҳқонларнинг моддий манфаатдорлиги, ислоҳотларнинг мазмун-моҳияти ошади!

Шу ерда яна бир масала хусусида гапириб ўтишни лозим топаман. Биз умуман деҳқон, деҳқончилик ва ерга бўлган муносабатимизни ўзгартиришимиз керак. Илгариги жамоачилик, умумий манфаатдорлик кайфиятидан тезроқ қутулиб, ҳар қарич ер ризқу рўзимиз манбаи эканлигини, ундан шахсий манфаатдор бўлаётганимизни чуқур англамоғимиз даркор.

Биз ерга қанчалик меҳрли, саховатли бўлсак, ер ҳам бизга шунчалик саховат кўрсатади. Зотан, азалдан шарқда яхшиликка яхшилик билан, саховатга саховат билан жавоб бериш элнинг ҳам, эрнинг ҳам, ернинг ҳам удуми бўлган! Келинг, энди аждодларга муносиб бўлиб, қутлуғ анъаналарни бойитайлик!

Қишлоқ хўжалигида иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш натижасида мулк ҳақиқий эгаси қўлига ўтиб, мол-қол маҳсулот етиштириш учун қулай шарт-шароитлар яратилмоқда. Ҳукумат қарорлари асосида вилоятда 40 дан зиёд давлат хўжаликлари мулкчиликнинг нодавлат шаклларига ва 110 та чорвачилик фермалари ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Айни пайтда 878 деҳқон (фермер) хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда.

Бироқ бу қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда кўзланган натижани бермаяпти. Хусусан, ўтган йили ғалла етиштириш бўйича топшириқлар барбод бўлди. Режалаштирилган 55 минг тонна ўрнига зўрға 38 минг тонна бўғдой етиштирилди.

Республикамиз аҳолиси учун зарур бўлган шоли етиштириш ва давлатга сотиш режасини бирорта ҳам туман уддалай олмади. Дон ва шоли ҳосилдорлиги Урганч, Ҳазорасп туманларида 5, Хонқада 10, Хева, Янгибозор, Шовот туманларида 4—8 центнерга камайиб кетди.

Вилоятда бу кўрсаткич асосан ердан унумли фойдаланмаслик, илғор тажрибаларга суянмаслик, лоқайдлик ва меҳнатга муносабатнинг бўшашганлиги, раҳбар кадрларнинг эса жавобгарлик ҳисси камайганлиги оқибатида рўй бермоқда.

Ҳокимликлар ва мутасадди ташкилотларнинг **ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган чорвачилик фермалари фаолиятини ташкил этиш** борасида жиддий хатоларга йўл қўйгани туфайли моллар сони 14,4 минг бош камайган. Бу хўжаликларда сут, гўшт етиштириш ва сотиш эса 1995 йилда аввалги йилга нисбатан пасайтириб юборилган. Ҳар юз бош сигирдан бузоқ олиш 6 тага камайган.

Вилоятда фермер хўжаликлари сонининг ўсишига қарамасдан, уларнинг улуши қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқарилган умумий маҳсулот ҳажмида **сезиларсиз** бўлмоқда.

Энди биз **қишлоқ жойларда пайчиликни, хўжалик аъзоларининг умумий мулкдаги улушига қараб ҳақ олиш тизимини ривожлантиришимиз,** хўжаликлар равнақини таъминлашнинг турли шаклларидан фойдаланишни йўлга қўйишимиз даркор. Умуман биз қишлоқ хўжалигида энг замонавий, энг халқчил ва тўғридан-тўғри ишлаб чиқарувчининг манфаатига мос келадиган усулларни эгаллашимиз лозим.

Шу ерда бир амалий таклифни яна такрорламоқчиман. Қани, ораларингизда билимдон, мард ҳокимлар бўлса, уларнинг ҳар бири битта ёки иккита хўжаликни пай услубига ўтказиш, бу янги усулнинг самарасини амалда исботлаш учун майдонга чиқсин!

Ҳар бир ҳоким белни маҳкам боғлаб, ишга ижодий ёндошиб, янги усулни амалга оширишда яхши тажриба орттириб, ўзининг энг оқил ва тадбиркор раҳбар эканини бутун мамлакатга, халқимизга намоён қилсин.

Ҳурматли депутатлар!

Фуқароларнинг соғлиғини сақлаш ва мустаҳкамлаш нафақат тиббий, балки ижтимоий, сиёсий муаммо ҳамдир. Маълумки, ҳукумат мамлакатда **физкультура ва спортни такомиллаштириш,** айниқса, энг оммавий спорт тури бўлган футболни ривожлантириш тўғрисида алоҳида қарор қабул қилди.

Энди биз футболчиларнинг янги авлодини тайёрлашимиз ва тарбиялашимиз лозим. Ватанимиз спортининг халқаро нуфузини ошириш борасида кўп ишлашимиз лозим.

Спортнинг халқаро нуфузи дегани аслида нима ўзи? Спортимиз дунёга машҳур бўлса, демак, халқимизнинг ўзи ҳам барча мамлакатларга машҳур бўлади, нуфузи ошади, жаҳон аҳли кўнглида қизиқиш ва ҳавас уйғотади.

Шу ўринда ўтган йили Хитойга қилган сафаримизни яна бир марта эслаб ўтмоқчиман. Расмий сафар арафасида миллий футбол командамиз хитойлик рақибларини енгиб, Осиё чемпиони бўлган эдилар. Сафар чоғида бизнинг делегациямизни хитойликларга таништиришга эҳтиёж туғилгани йўқ. Қаерга бормайлик — ҳукумат қабулидан тортиб, оддий фирмалар жамоасига қадар — ҳамма-ҳаммаси бизнинг футболчиларимиз ютуғини албатта эслатиб ўтишди.

Сиз энди бир тасаввур этинг. Хитойда салкам бир миллиард икки юз миллион одам яшайди. Биргина футбол ўйини туфайли бизнинг ёш мустақил давлатимизни дунё аҳолисининг бешдан бир қисми таниди, билди, бизга ҳавас қилди!

Биз жон қуйдириб, диёримизда спортни равнақ топтириш шунчалик катта эътибор бераётганимизнинг боиси ҳам ана шунда. Яна такрор айтаман: спорт туфайли соғлом авлодлар вужудга келади ва мамлакат шуҳрати жумлаи жаҳонга тарқалади.

Ўтган йили Урганчнинг «Динамо» жамоаси олий лига таркибига кирди. Бу сўзсиз катта муваффақият. Бироқ бу вилоят спортида муаммо йўқ, деган гап эмас. Биз мамлакатнинг ҳар бир туманида қайсидир тур бўйича голиблар бўлишини хоҳлаймиз.

Яна бир ойдан кейин катта мусобақаларни бошлаймиз. Ана шу спорт кўригида барча туман ва шаҳарлар вакиллари иштирок этиши лозим. Бу олис истиқболни кўзлаган Ўзбекистоннинг буюк келажагини яратиш йўлидаги амалий иш. Халқ соғлигини, фуқаролар саломатлигини мустаҳкамлаш энг асосий вазифалардан биридир. Биз ҳеч кимнинг тақдирига ҳеч қачон бефарқ бўлмаслигимиз керак.

Республикамизда **ёш авлод саломатлиги ҳақида қайғуриш давлат сиёсатига айланди.** Бу ҳаммамиздан ва ҳар биримиздан оналар ва болалар саломатлиги ҳақида кўпроқ ўйлашни, кўпроқ ишлашни тақозо этади. Шу боисдан ҳам оналар ва болаларга кўрсатиладиган тиббий хизмат сифатини тубдан яхшилаш, хизмат турлари сонини кескин кўпайтириш лозим. Вилоятда аҳоли саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш борасида олиб борилаётган ишлар қониқарсиз. Бугунги кунда вилоятда умумий касалланиш даражаси ўртача республика кўрсаткичидан 1,3 баробар юқори.

Муҳим ижтимоий масала, яъни қишлоқ аҳолисининг 45 фоизи, шаҳарлар аҳолисининг 20 фоизи тоза ичимлик суви билан таъминлаш ҳал этилмагани.

Касалхоналар ва поликлиникаларни тиббиёт техникаси билан таъминлаш ҳам қониқарсиз аҳволда. Мавжуд диагностика аппаратлари эскириб, яроқсиз аҳволга келган. Вилоят соғлиқни сақлаш тизимида кейинги 5 йил ичида бирорта ҳам санитар машинаси олинмади.

Айтинглар-чи, юқорида келтирилган фактлар экологик жиҳатдан ниҳоятда қийин минтақада жойлашган вилоят учун тўғри келадими? Бунинг учун ким жавоб бериши керак? Маҳаллий раҳбар ташкилотлар нима билан шуғулланяпти?

Энди бу соҳани ривожлантириш учун барча шаҳар ва туман ҳокимлари, соғлиқни сақлаш тизимида ишлаётган мутасадди раҳбарлар ва мутахассислар халқ саломатлиги ҳақида жиддий бош қотиришлари лозим.

Давлатимизнинг энг муҳим вазифаларидан бири, бу — маънавий жиҳатдан баркамол инсонни тарбиялаш, таълим ва маориф тизимини такомиллаштириш, миллий уйғониш ғояси асосида маънавий ва руҳий жиҳатдан янги авлодни вояга етказишдир.

Биз ёш авлодни болалар боғчасига қатнаётган давридан бошлаб халқимизнинг асрлар давомида синаб кўрилган, биноларнинг яхши иситилмаслиги, сув йўқлиги, 90 ўринга мўлжалланган «Пахтаой» номли боғчада атиги 30 нафар бола борлиги, тайёрланаётган ёш қатларнинг сифатсиз экани аниқланди, болалар сариёғ, гўшт истеъмол қилмаяпти. Аксарият мактабгача тарбия муассасаларида идиш-товоқлар етишмайди.

Жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси Р. Шаников эса ўтган йили 7 миллион сўм фойда олганига қувониб юрибди. Болалар боғчалари, фельдшерлик-акушерлик пунктлари аҳволидан хабар олиш, уларга кўмаклашиш, муаммоларини ҳал этиш ҳам раҳбар зиммасида-ку!

Фақат режа кетидан қувиб, катта даромад олингани билан кеккайиб юриш замони ўтиб кетди. Ҳозирги раҳбар хўжалигининг ҳар томонлама ривожланишини таъминлаши керак. Ёнида пули **бўлиб, ундан фойдаланишни билмаган раҳбарни ёки бойлигини фарзандидан қизғанган отани қандай баҳолаш мумкин?**

Вилоят халқ таълими бошқармаси раҳбарияти тизимнинг ҳозирги аҳволи билан ҳар томонлама етук, янгича фикрлайдиган, янги технологияларни жорий эта оладиган, маънавий-руҳий жиҳатдан замонавий соҳаларда фаолият кўрсата биладиган ёшларни тайёрлашга қодирми?! Афсуски, йўқ! Биз бу соҳадаги фаолиятимизни бутунлай ўзгартиришимиз, жаҳоннинг энг илғор тажрибалари билан Шарқ педагогикаси анъаналари уйғунлашган мукаммал тизим яратиб, дастур ишлаб чиқишимиз лозим.

Вилоятдаги аксарият **кутубхоналарнинг иши** бугунги кун талабига жавоб бермайди. Бозор муносабатларини шакллантириш, иқтисодий ислоҳотларни такомиллаштириш масалаларига бағишланган адабиётларни кенг жамоатчиликка тақдим этиш ва тарғиб қилиш йўлга қўйилмаган. Мустақилликка хизмат қиладиган илмий-оммабоп китоблар йўқ ҳисоби.

Ҳонқа тумани ҳокимлиги биносининг олдида жойлашган кутубхонада ҳамон КПССнинг турли съездлари материаллари, ўз аҳамиятини аллақачон йўқотиб бўлган сиёсат ва иқтисодиёт масалаларига доир адабиётлар авайлаб сақланмоқда.

Шовот туманининг баъзи жойларида собиқ КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюроси аъзоларининг портретлари ҳамон кўз-кўз қилиб қўйилганини, бу ердаги стадион ҳалигача Ленин номида эканлигини қандай тушуниш мумкин?

Бу нима деган гап?! **Эски тузумни кўмсашми ёки лоқайдликми? Бу — ўтмишни соғинишми, уни ташвиқ қилишми ёки янгиликни онгли равишда инкор этишми?**

Бу туманларда, «Э, оғайни, кўзингни оч, уйғон, замон ўзгарганига, янги ҳаёт ва янги сиёсат кириб келганига беш йил бўлаяпти. Тур, кўрпангни йиғиштир, дейдиган зот борми?!»

Очиғини айтаман: айрим қўшни мамлакатлардаги ҳаёлпараст «сиёсатдон»лар ўтмишга қайтиш ҳақида сафсаталар тўқишмоқда. Бу орамиздаги баъзи эътиқоди заиф, иймони суст кишиларни чалғитмоқда. Истиқлолимиз ғанимлари худди ана шу «заиф» томонларимиздан усталик билан фойдаланишмоқда.

Кези келганда яна такрор ва такрор таъкидлайман: Ўзбекистон халқи ва давлатининг йўли битта — озодлик ва эркинлик, мустақиллик ва туб ислоҳотларни амалга ошириш!

Бошқа йўл йўқ! Биз ана шу йўлдан қатъий борамиз! Ундан чекинадиган, унга тўсиқ бўладиган ҳар қандай кучга қарши турамиз. Шунинг учун биз ношуд, лаёқатсиз ёки онгли равишда ишимизга халақит берадиган кишилар билан келиша олмаймиз.

Ҳурматли депутатлар!

Туризм — содда қилиб айтганда дунёни тушуниш, дунёни англаш, шу билан бирга дунё саҳнига чиқиш демакдир. Биз ана шу муҳим соҳани ривожлантиришимиз, унинг кенг имкониятларидан фойдаланишимиз керак.

Тошкент, Самарқанд, Бухоро ва Хева каби шаҳарларимизнинг 2500—3000 йиллик тарихи бор. Бу — жуда катта маънавий бойлик. Уни сайёҳликни ривожлантириш йўли билан моддий бойликка айлантириш мумкин.

Қоларверса, дунё халқлари юртимизга қанча кўп келса, шунча кўп таниламиз, шунча кўп имкониятларимизни кўрсатамиз. Бунинг учун энг аввало меҳмонларга хизмат кўрсатиш маданиятини оширишимиз, уни жаҳон андозаларига тенглаштиришимиз керак.

Европада шундай мамлакатлар борки, хариталарда кўринмайди. Бироқ ўз аҳолиси сонидан 90-100 баробар кўп сайёҳларни қабул қилади. Фақат шу йўл билан бутун мамлакат тараққиётини таъминлайди.

Бу йил 2500 йиллигини нишонлайдиган Хева шаҳрига эса кейинги тўрт йилда ҳаммаси бўлиб 15 мингдан ортиқроқ хорижлик сайёҳ келган. Бу ўзининг кенг имкониятларини кўрсата билмасликдан, ношудлик ва ҳушсизликдан бошқа ҳеч нарса эмас.

Азиз дўстлар!

Биз ҳуқуқий демократик адолатли давлат қуриш йўлидан бораяпмиз. Биз, мамлакат фуқаросининг кимлигидан қатъи назар, **қонун олдида тенглигига, қонун устиворлигига** эришишга интиламиз. Афсуски, ҳаёт ҳали бу борада қатор тўсиқлари енгиш кераклигини кўрсатмоқда.

Албатта, бу борада анча-мунча иш қилинди. Жумладан, республикада содир этилаётган жиноятлар йилдан-йилга камайиб бормоқда. Таққослаш учун олганимизда, ҳар 10 минг аҳолига тўғри келадиган жиноятлар Россияда 184 та, Қозоғистонда 98 та бўлса, Ўзбекистонда 30 тани ташкил этади. Хоразм вилоятида ҳам бу соҳада сезиларли иш олиб борилмоқда.

Бироқ бизни ташвишга солаётган айрим ҳолатлар ҳам мавжуд. Вилоятда содир этилаётган жиноятларнинг ярмидан кўпини гиёҳвандлик ва мулкни ўғирлаш билан боғлиқ жиноятлар ташкил қилмоқда. Маълумотлар гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар, айниқса, Дружба шаҳрида, Боғот, Ҳазорасп туманлари ва Урганч шаҳрида кенг тарқалганини кўрсатмоқда. Наркотик моддаларни ташиш ва уни истеъмол қилиш ҳоллари кўпайиб бормоқда. Бунга бефарқ қараб бўлмайди.

Фуқаро Е. Мадаминов 30 килограмм миқдордаги наркотик моддани сотиш мақсадида сақлагани учун Урганч шаҳар суди томонидан 7 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинган, ваҳоланки, қонунда 15 йил муддатгача озодликдан маҳрум этиш жазоси кўрсатилган. Бу иш вилоят судининг ҳайъатида қайта кўриб чиқилиб, тайинланган жазони ноқонуний равишда икки йил муддат қилиб белгилаган.

Вилоятда содир этилаётган жиноятларнинг ярмига яқини гиёҳвандлик билан боғлиқ. Хўш, наркобизнесга қарши кураш кучайтирилиши лозим бўлиб турган бир пайтда вилоят суди ҳайъатининг бундай «муруввати»ни қандай тушунса бўлади? Бу кўнгилчанликми, уқувсизликми ёки инсонпарварлик ниқоби остидаги шахсий манфаатпарастликми?!

Бунинг орқасида фақатгина пора — порахўрлик бор.

Вилоят суди ҳайъатининг хатоси Республика Олий суди томонидан тузатилиб, дастлабки суд ҳукми ўз кучида қолдирилди. Энди вилоят суди раиси Ҳ. Жуманиёзов ўзини нима билан оқлайди?

Вилоятда суд жараёнида адолат принципларини мустаҳкам ушламаган, мавжуд қонунчиликни қўпол равишда бузган 10 дан ортиқ судья ўз лавозимларига қайта тайинланмади.

Жиноятларнинг ҳар учтадан биттаси ҳеч қаерда ишламай ва ўқимай юрганлар томонидан содир қилинмоқда. Ўтган йили ҳали 18 ёшга тўлмаган 81 нафар ўсмир жиноятга қўл урган. Бу ҳолат тарбиявий ишларнинг суст ва самарасиз эканлигидан дарак беради.

Бедарак йўқолган 24 киши қидириб топилмаган. Олдинги қонунбузарлиги учун судланиб, жазони ўтаган, айниқса, қамоқхонадан озод қилинган шахсларга нисбатан профилактик тадбирларнинг самарасизлиги оқибатида такрорий жиноятлар 11,0 фоиз кўпайган. Жиноят содир этишга мойиллиги учун ички ишлар органларида ҳисобда турганлардан 41 киши яна жиноят содир этган.

Талон-торож, дўкон ва омборхоналардан товарларни ўғирлаш, гуруҳ бўлиб жиноят қилиш ҳоллари йилдан-йилга ошмоқда. Ўтган йили 117 жиноят очилмай қолган, 41 жиноят иши ким содир қилгани аниқланмаганлиги учун тергов ишлари тўхтатиб қўйилган.

Вилоятда Шарқ аёлларига хос бўлмаган ҳодисалар юз бермоқда. Жумладан, улар ўртасида товламачилик, ўғирлик, ўз шаънига доғ туширши каби жиноятлар кўпайиб, бир йилда 163 тани ташкил этади.

Вилоятда хотин-қизлар қўмиталари, маҳалла ва бошқа жамоат ташкилотлари борми ўзи? Улар нима билан шуғулланяпти? Ташқилий-тарбиявий, маданий-маърифий ишларни жонлаштиришга масъул бўлган шахслар қаерда?

Ташкилотларда кўзбўямачилик, нотўғри ҳисобот бериш ҳоллари авж олмоқда. Худди ана шундай ҳолатдаги 31 жиноят ҳисобдан яширилган.

Ҳуқуқни ҳимоя қилиш органларининг айрим нопок ходимлари ўз вазифасини суиистеъмол қилиб жиноятга қўл урмоқда.

Урганч шаҳар ички ишлар ходимлари милиция катта лейтенанти Лобжанидзе ва милиция капитани Бобожонов таъмагирлик қилиб пора олгани учун жиноий жавобгарликка тортилиб, узоқ муддатга озодликдан маҳрум қилиндилар. Божхона хизмати ходими Р. Абдуллаевнинг ўзи ноқонуний равишда республика ташқарисига қорамол терисини чиқаришда қатнашгани ва сохта ҳужжатлар тузгани учун жиноий жавобгарликка тортилган.

Ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларни ва, айниқса, ички ишлар идораларини нолойиқ ходимлардан тозалаш шу идора раҳбарининг бурчи эмасми? Уларга ўз вазифаларини таъкидлаб, уқтириб туриш керакми?

Ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар — милиция, суд, прокуратура ходимлари сафларини малакали, Ватанга ва ўз бурчига садоқатли, инсофли, ёш, иқтидорли ва замон талабига жавоб берадиган кадрлар билан тўлдириш ишлари кучайтирилиши лозим.

Вилоятда қонунчиликни янада мустаҳкамлаш, қонунбузарликнинг олдини олиш ва жиноятчиликка қарши қуришни кучайтириш, умуман, ҳозирги иқтисодий ислоҳотлар даврида қонун устиворлигини таъминлаш ҳар бир мутасадди раҳбар ва айниқса ҳуқуқ-тартибот идораларининг долзарб вазифаси бўлиб қолиши керак.

Азиз дўстлар!

Ислоҳотларнинг тақдири, унинг қай даражада амалга оширилиши биринчи навбатда **кадрларнинг малакасига, уларнинг ўз ишларини қай даражада ўзлаштириб олганликларига, юртпарварлиги ва фидойилигига боғлиқ.** Бунинг учун биз янгича фикрлай оладиган, янги технологиялар асосида ишлай биладиган, замонавий соҳаларни чуқур эгаллаб, самарали фаолият кўрсатадиган ёшларни тарбиялашимиз ва уларга таянишимиз лозим.

Хоразм вилояти ҳокимлиги бу муҳим ишга юзаки ёндошмоқда. У атрофлича таҳлилларга ва кадрлар сиёсатининг аниқ концепциясига эга эмас. Айрим шаҳар, туман ҳокимларининг ўринбосарлари билан ўтказилган суҳбатларда уларнинг қаётдан узилиб қолганлиги, ҳамон эскича ишлашга мойиллиги кўзга ташланди. Уларнинг аксарияти иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган қонун-қоидаларни, Президент фармонлари ва ҳукумат қарорларини чуқур англаб етмайди, ўз фаолиятларини замон талабларига мослашга қодир эмас.

Вилоят ҳокимлиги тасарруфига олинган кадрларнинг ўртача ёши 51 ёшни, туман ва шаҳар ҳокимларининг ёш даражаси эса 52 ёшни, янги заҳирага танланган кадрларнинг ўртача ёши эса 40 ёшдан юқорини ташкил этмоқда.

Нима учун орангизда 30-35 ёшлардаги навқирон йигит-қизлар оз?! Бу кимнингдир ҳаловат истагими, ёшларнинг шиддатидан ҳадиксирашми ёки янгича ишлашга қодир бўлмаган ношуд раҳбарнинг мансаб курсисидан айрилиб қолидан чўчишими?

Бу саволларга жавоб топишимиз керак.

Ҳокимият тасарруфидаги масъул лавозимларга танланган 586 кадрдан бор-йўғи 9 фоизга яқинроғини 35 ёшгача бўлган йигит-қизлар ташкил этишини нима билан изоҳлайсизлар?

Яна бир камчилик шуки, вилоятда ва туманларда кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда қариндош-уруғчилик, таниш-билишчилик иллатлари илдиз отмоқда. Айрим туман ҳокимлари ўғилларини ўзлари бошқараётган ҳудудда раҳбарлик лавозимларига тайинлаганига, ҳокимликдаги турли вазифаларга эса қариндошлари, таниш-билишларининг ўғилларини қабул қилганлигига нима дейиш мумкин? Мана сизга ҳокимнинг маънавий қиёфаси!

Биз жуда яхши биламиз: айрим туманларда талай ҳамқишлоқлар содир этилган. Уй сотиш ва уй олиш, машина сотиш ва машина олиш масаласида айрим ҳокимларнинг иштаҳаси жуда зўрайиб, ҳаддан ошиб кетган.

Бундай ҳолатларни ўрганиб, тегишли чоралар кўришни биз албатта охирига етказишимиз шарт.

Вилоят ҳокимлигида кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш ҳамда уларни ўзлари эгаллаган лавозимларига нисбатан масъулиятини оширишда жиддий нуқсонлар аниқланмоқда.

Ўтган йили вилоят ҳокимлигининг рухсати билан қиймати 5 миллион 900 минг АҚШ доллари бўлган 25 минг тонна гуруч, Вазирлар Маҳкамаси қарори билан тақиқланганига қарамай, вилоятдан ташқарига маҳсулот айирбошлаш йўли билан чиқариб юборилган. Эвазига автомобиль, мотоцикл, конфет, мебель, спиртли ичимликлар сингари қундалик турмушимизга ҳеч қачон зарур бўлмаган маҳсулотлар олиб келинганлигини қандай тушуниш мумкин?

Айни пайтда аҳоли эҳтиёжини қондириш учун республикага четдан 10 минг тонна шоли олиб келинган. Бундай қимматбаҳо маҳсулотни кераксиз молларга айирбошлашдан ким манфаатдор?

Ёш кадрларни тарбиялаш, улар фаолиятини назорат қилиб бориш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бунинг оқибатида Урганч шаҳар Ёшлар иттифоқининг биринчи котиби С. Оллоберганов рэкет гуруҳи ташкил этиб, жиноят содир қилганлиги учун узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилди. Бу шаҳарда ёшлар билан ишлаш муаммосининг нақадар аянчли эканлигидан далолат беради.

Биз ҳамма вақт, фаолиятимизнинг ҳар бир дақиқасида кадрлар тарбиясига жиддий эътибор бермоғимиз лозим. Раҳбарликнинг турли даражасида ишлаганимиз билан биринчи навбатда ота-она эканлигимизни, фарзандлар камолоти учун масъуллигимизни унутмаслигимиз керак.

Кейинги йилларда туман ва шаҳар ҳокимликларида ташкилот ва корхона раҳбарларининг давлат ҳамда жамоа мулкига тўғри муносабатда бўлишига ва уни асраш масалаларига эътибор берилмаяпти. Натижада 1995 йилда молиявий текшириш ўтказилган 495 ташкилот ва муассаса раҳбарларидан 303 нафари давлатга 4,5 миллион сўм зарар етказганлиги маълум бўлди. Шу жумладан, халқ таълими муассасаларида 616 минг сўмлик, соғлиқни сақлаш муассасаларида эса 283 минг сўмлик камомад, ўғирлик, маблағларни ноқонуний сарфлаш ҳолатлари аниқланган.

Халқнинг дардига бефарқ қарайдиган, ўз манфаатидан бошқа нарсани ўйламайдиган, худбин ва таъмагир раҳбарлар мамлакатимиз равнақига, халқимиз фаровонлигига тўсиқ бўлмоқда. Энди улар билан муроса қилиб бўлмайди. Бизга шундай раҳбарлар керакки, токи улар элим деб, юртим деб куйиб-ёнсинлар, ўз ҳаловатидан кечиб меҳнат қилсинлар!

Барча бўғинларда инсофли, диёнатли, билимдон, тажрибали раҳбарлар бошчилик қилмас экан, мустақил мамлакатимизнинг обрўси, унинг манфаати учун мардлик, жонкуярлик билан ишламас экан, ишларимиз кўнгилдагидек бўлмайди.

Қадрли дўстлар! Муҳтарам Хоразм аҳли!

Мен мамлакат Президенти сифатида бу ерга фақат сизларни танқид қилиш учун, деҳқонча тил билан айтганда, «дўппослаш» учун келганим йўқ.

Камчилик ва нуқсонларни фош этиш, тартиб ўрнатиш учун мамлакат Президенти келиши мутлақо шарт эмас. Яна айтаманки, ёшулли Каримов келиб хатоларимизни айтади, кейин биз уларни тузатамиз, деб ўйлаганлар катта хато қилади!

Шу юрт фарзанди эканман, Хоразмда рўй берган ҳар бир кўнгилсиз ҳол учун менинг ҳам жоним оғрийди. Шу юртнинг раҳбари сифатида ҳар бир кўнгилсиз ҳол учун мен ҳам жавобгарман.

Яхшилаб тушуниб олингларки, мен бу муқаддас заминга қаттиқ-қўл терговчи ёки тафтишчи сифатида келганим йўқ.

Сизлар билан, дунё кўрган ёшулли инсонлар билан Хоразм вилоятининг бугуни ва келажаги ҳақида гаплашиб олишимиз керак.

Бугунги учрашувдан муддао шуки, сизу биз Хоразмнинг ўзига хос муаммолари, олдимизни тўсиб турган тўсиқлар ҳақида очиқ-ойдин гаплашиб олишимиз керак ва уларнинг ечимини топишимиз зарур.

Ниятимиз шуки, муаммоларни аниқлаб олиб, ундан кейин вилоятдаги мавжуд имкониятларни, агар вилоятнинг ўз кучи етмаса, унда бутун мамлакатда мавжуд салоҳиятни, имкониятлар ва ресурсларни Хоразмдаги муаммоларни ечишга, хоразмлик инсонларнинг оғирини енгил қилишга сафарбар этишимиз даркор.

Қандай масалалар ҳақида биринчи навбатда гап кетяпти?

Биринчи навбатда Хоразмда ер муаммосини оқилона ечиш лозим.

Бу масаланинг бир неча қирраси бор. Ҳаммамиз яхши биламиз: Хоразм вилоятида ҳар бир қарич ер олтин билан тенг. Бу ернинг унумдорлигини ошириш, унинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ҳосилдор ерларнинг оборотдан чиқиб кетишига чек қўйиш, керак бўлса, барча имкониятларни ишга солиб янги ерларни ўзлаштириш — Хоразм учун энг долзарб вазифа.

Агар шу вазифани уддаласак — марра бизники, Хоразмлик инсонларга деҳқончилик борасида тенг келадиган кишиларни топиш қийин. Ишнинг кўзини биладиган, тупроққа бир қарашда бўлажак ҳосилнинг чўғини аниқлаб берадиган миришкор деҳқонлар мана шу заминда яшайди.

Мен Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган мажлисда ер бонитети баллари асосида мамлакатимизда ер кадастрини тузишга ва шу кадастрга биноан деҳқонларимизнинг меҳнатига ҳақ тўлашни талаб қилганимдан хабардорсизлар.

Орол фожиаси қўшни Қорақалпоғистон билан Хоразм воҳасига, унинг иқлими-табиатига ҳам таъсири жуда салбий бўлаётганини ҳаммамиз яхши биламиз. Бу фожианинг энг ёмони, энг оғир таъсири шу заминда яшаётган одамзотнинг соғлиги-саломатлигига бўлса, шу қаторда деҳқон тақдирига тушаётган оғирлигини ўлчаб бўлмас. Фақатгина бир мисол: **Хоразм деҳқонлари ҳар йили 15 миллион тонна тузни даладан ювиб чиқаради!**

Тошкент, Сирдарё, Жиззах вилоятлари гектарига 25-28 центнердан ҳосил кўтарадиган бўлса, Хоразм вилояти йилига ернинг шўрини 3-4 марта ювиб, 30-35 центнердан ҳосил олади. Буни ким ҳисоблайди, буни ким қадрлайди?

Бунинг илдизи ва асоси, аввало — хоразмлик деҳқонларнинг фидойи экани, заминга меҳрида, Ватанга муҳаббатида, ориятида, иймонида!

Бундай ҳолни нафақат пахтачиликда, балки ғаллакорлик, сабзавотчилик ва деҳқончилининг бошқа тармоқларида ҳам кўриш мумкин.

Бугунги муаммоларнинг энг муҳими — Хоразмда янги ерларни ўзлаштириш ва ер унумдорлигини сақлашдир.

Муҳтарам дўстлар, агар биз Хоразм воҳасида янги ерларни ўзлаштириш имконини топсак, унда минглаб одамлар ишли бўлади.

Иккинчи масала биринчиси билан чамбарчас боғлиқ. Хоразмдаги энг йирик муаммо — сув муаммоси. Деҳқончилик сув билан тирик. Бу ҳақиқатни сизлар мендан ҳам яхшироқ биласизлар.

Ер суғориладиган сув ҳам, ичимлик суви ҳам Хоразмда бирдай муаммо. Хо

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ МАТБУОТ ХИЗМАТИНИНГ БАЁНОТИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ислом Каримов МДҲ тузиш ва собиқ СССРнинг парчаланиш тарихига қайтиб, Ўзбекистоннинг давлат мустақиллиги 1991 йил 31 август куни, яъни 8 декабрдаги воқеалардан, уч мамлакат — Россия, Беларусь, Украина бошлиқларининг Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини тузиш тўғрисида қарор қабул қилган учрашувидан тўрт ой олдин эълон қилинганини айтди.

Уч давлат бошлиғи қабул қилган Беловеж битимини бекор деб эълон қилиш бу битимдан анча аввал мустақил давлатга айланиб, ҳамдўстликка ҳуқуқий жиҳатдан истиқлолга эришган давлат сифатида қўшилган Ўзбекистонга қандай дахли бор, деган қонуний савол туғилади.

Бу — биринчидан, деб таъкидлади Президент Ислом Каримов, иккинчидан — Ўзбекистон Олий Кенгашининг Ўзбекистонни мустақил деб эълон қилиш тўғрисидаги қарори 1991 йил 29 декабрдаги умумхалқ референдуми натижалари билан тасдиқланган. Референдумда сайловчиларнинг 98,2 фоизи Ўзбекистон суверенитети ва мустақиллиги учун овоз берган.

Ҳозир ҳам барча сайловолди ўйинларининг, Россия халқини ўзига хайрихоҳ қилишга уринишларнинг Ўзбекистонга, унинг халқига, унинг ҳозирги куни ва келажагига ҳеч қандай алоқаси йўқ.

Россия Федерацияси Давлат думаси сўров натижаларини рўкач қилиб келтираётган 1991 йил 17 мартдаги иттифоқ референдуми нураб қолган иттифоқни қутқариш мақсадида халқларга зўрлик билан тиқиштирилган эди.

Президент Каримов Ўзбекистон парламентининг 1991 йил 17 март куни мамлакатимиз сайловчиларининг Ўзбекистон суверенитетини қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги иккинчи бюллетенда берилган саволга жавоби (иккинчи бюллетен фақат Ўзбекистон ҳудудида қўйилган эди) собиқ СССРни сақлаб қолиш тўғрисида биринчи бюллетендаги саволга жавобнинг мазмунини йўққа чиқаради, деган фикрини қўллаб-қувватлашини айтди.

Кейинги пайтда интеграция тўғрисида кўп гапирилмоқда, деди Президент Каримов; Россия телевидениеси ва оммавий ахборот воситалари орқали яқин вақт ичида Беларусь Президенти Лукашенко ва Россия Президенти Ельцин учрашиб, конфедерациями, федерациями ёки яна бошқа шаклдами, Беларусь раҳбари Лукашенко айтганидек, собиқ СССРдан мустаҳкамроқ шаклда чуқур интеграция тўғрисидаги ҳужжатни имзоламоқчи бўлаётгани тўғрисидаги гаплар тарқалмоқда. Телевидение ва матбуот орқали бу шартномага гўё бизнинг яқин қўшниларимиз — Қозоғистон билан Қирғизистон ҳам қўшилмоқчи бўлаётгани ҳақида ҳам хабардор бўлиб турибмиз.

Бу — Евроосиё бўладими, федерация, конфедерация ёки бошқа бирор иттифоқ бўладими, деди Каримов, бизнинг фикримиз қатъий — биз давлатлардан, миллатлардан юқори турадиган тузилмаларни барпо этишни кўзда тутувчи интеграция жараёнларида қатнашмаймиз.

Ночорликдан, сиёсий ва иқтисодий ислоҳотлар натижаларига ишонмасликдан шундай қадам қўйиш мумкинлигини яхши биламиз, деди Ислом Каримов. Бироқ, бундай шартномалар МДҲ доирасидаги ҳамкорликни барбод қилиши мумкинлигини унутмаслик ҳам керак.

Ўзбекистон ўз мустақиллигидан ҳеч қачон воз кечмайди, деди Каримов қатъият билан, биз тенглар қаторида тенг бўлишни, барча мамлакатлар билан муносабатларимизни ўзаро фойдали ва тенг ҳуқуқли асосда қуришни, Россияни гуллаб-яшнаган демократик мамлакат сифатида кўришни истаймиз.

Бизнинг ўтказилаётган иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ислоҳотлар йўлида, жаҳон ҳамжамиятига қўшилиш йўлида муваффақиятларга эришишимизга ишончимиз комил. Тарих ғилдирагини орқага қайтариб бўлмайди. Халқимиз ўз озодлигини муқаддас деб билади.

Биз ҳеч қачон орқага қайтмаймиз, деди пировардида Ислом Каримов, бизнинг йўлимиз тўғри, бу йўл мустақиллик йўлидир, демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролар жамиятини барпо этиш йўлидир, миллати ва диний эътиқодидан қатъи назар, Ўзбекистоннинг барча фуқаролари учун муносиб турмуш ва меҳнат шароити яратиш йўлидир.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ташкилотлари ва аъзоларига, республиканинг барча фуқароларига Наврўз байрами муносабати билан

ҚУТЛОВ

Қадрли дўстлар!
Азиз юртдошлар!

Ўлкамизда баҳор фасли сеп ёйиб, чор-атроф гулу чечакларга бурканаётган, бобо деҳқон даласига қўш чиқазаётган шу айёмда ҳаммангизни яқинлашиб келаётган Наврўз байрами билан самимий муборакбод этамиз.

Наврўз — она-табиатнинг уйғонишини, халқимизнинг мустақиллик туфайли қайта тикланган миллий қадриятлари тантанасини намойиш этувчи шодиёна, ҳур диёримизда қарор топган тинчлик-тотувлик, аҳиллик, ҳамжиҳатлик, бунёдкорлик байрамидир.

Бу йилги Наврўз тантаналарини Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг беш йиллиги, Соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган тўю-тамошаларнинг дебочаси, дейиш мумкин. Партиямизнинг кўп минг сонли аъзолари, мамлакатимиз барча фуқаролари қатори, республикамиз Президенти И. А. Каримов бошчилигида Ватанимизда рўёбга чиқарилаётган ислоҳотларда фаол иштирок этиб, ушбу тарихий саналарни муносиб кутиб олиш, 1996 йилни чинакам юксалиш йилига айлантиришга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар.

Ватандош биродарлар!

Сизларни Наврўзи олам билан қутлар эканмиз, унинг хонадонингизга бахт ва шодлик, қут-барака олиб келишини, ўзининг ҳаётбахш зиёси билан қалбингизни мунаввар қилишини, эзгу ишларингизга зафарлар бахш этишини тилаб қоламиз.

Наврўзингиз муборак бўлсин!

Ўзбекистон ХДП МК
Сиёсий ижроия қўмитаси

ДУНЁ воқеалари

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ФАКТЛАР

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

• *Собиқ Совет Иттифоқининг тарқаб кетиши қонуний эди ва ушбу жараённи тўхтатиб қолишнинг имконияти бўлмаган, деди Президент Борис Ельцин Россия телевидениеси мухбири билан суҳбатда. «Собиқ Иттифоқнинг тарқаб кетишида кўпроқ мени айблашади. Ҳозир бу коммунистларнинг севимли мавзусига айланган. Бироқ, бир киши шундай улкан давлатни саноқли ойларда тарқатиб юбориши мумкин эмас», деди у. Президент ушбу жараённинг асосий сабабларига тўхталар экан, иттифоқдош республикалар марказдаги раҳбарларга ишонмай қўйганди, деди.*

***

• ***15 мартдан «Африка учун БМТ ташаббуси» дастурини ҳаётга жорий этиш бошланди. Мазкур дастурга биноан Африка мамлакатларига 25 миллард АҚШ доллари миқдорида халқаро ёрдам кўрсатилиши керак.***

Ушбу тадбир ташкилотчиларининг таъкидлашича, дастур ўн йилга мўлжалланган бўлиб, асосан қитъада барқарор тинчлик ўрнатиш, давлат бошқарув институтларини мустаҳкамлаш, мамлакатларнинг ташқи қарзларини камайтириш, қишлоқ хўжалиги, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳаларини ривожлантиришни кўзда тутади.

***

• *Камерун ҳукумати Руанда армиясининг собиқ полковниги Теонесте Багосорани ҳибсга олди. У 1994 йили тинч аҳолини қирғин қилишда айбланмоқда. Ўшанда 1 миллион нафарга яқин Руанда аҳолиси қириб юборилган эди. Тергов ишларидан маълум бўлишича, Т. Багосора ушбу хунрезликдан олдин яширин миллий зобитлар ташкилотига раҳбарлик қилган. Шунингдек, у Хуту қабиласи вакилларидан иборат қуролли тузилманинг бош ташкилотчиларидан бири бўлган.*

***

• ***Ангола қуролли кучлари ва Унита ҳарбий ташкилоти қўмондонлиги ўртасида ягона қўмондонлик остида бирлашиш ҳақидаги битим имзоланди. Шундай қилиб, мамлакатда тинчлик ўрнатиш жараёни яна қайта жонланди. Ҳужжатга биноан, Ангола ҳукумат қўшинларига 26.300 нафар Унита жангчилари қўшилади. Натижада Анголанинг мунтазам қўшинлари сони 90 минг нафарга етади.***

***

• *Хитой бир неча кундан буён Тайван ороли яқинида ҳарбий машқлар ўтказмоқда. Бу эса Тайван ҳукуматини қаттиқ ташвишга солаётир. Шу боис мамлакатда фавқулодда вазият шароитига жадал тайёргарлик кўрилмоқда. Мамлакат пойтахти Тайбэеда ҳаво ҳужумига қарши мудофаа чоралари кўрилиб, ерости иншоотларида сув, дори-дармон ва озиқ-овқат заҳиралари ғамлаб қўйилди. Мазкур иншоотларда бир йўла 100 минг нафар киши яшириниш имкониятига эга.*

Айни пайтда Тайван қуролли кучлари ҳам жанговар ҳолатга келтирилган. Ҳозир қуруқликда 360 минг, ҳарбий денгиз флотида 36 минг, ҳарбий ҳаво кучларида эса 77 минг нафар аскар орол мудофааси учун шай турибди.

***

• ***Ироқ Ташқи ишлар вазирлиги «Ироқ Қувайт фуқароларини ҳамон асирда ушлаб турибди», дея Қувайт расмий вакили томонидан тарқатилган баёнотни рад этди. Ироқ ташқи сиёсат маҳкамаси берган баёнотда таъкидланишича, БМТнинг 1991 йилда қабул қилган 686-резолюциясига биноан Ироқ 11 минг нафардан иборат қувайтлик асирни озод қилган. Ҳужжатда айтилишича, ҳозир Ироқ ҳудудида биронта ҳам асир йўқ.***

(Жаҳон ахборот агентликлари ва газеталаридан олинди).

ҚИСҚАЧА АЙТГАНДА

• ***Жовҳар Дудаевнинг «Озодлик» радиосига берган интервьюсида таъкидлашича, Салман Радуев тирик бўлиб, у Россия қўшинларига қарши курашда иштирок этмоқда. Дудаев чечен ҳарбий бўлинмалари штаби бошлиғи А. Масҳадовнинг яралангани ҳақидаги хабарни ҳам рад этди.***

***

• ***Иордан дарёсининг ғарбий қирғоқларида жойлашган Фаластин қишлоқларида Исроил ҳарбийлари ўтган пайшанба уни 24 нафар кишини ҳибсга олди. Улар «Хамас» ислом ҳаракатига тегишли, деб гумон қилинмоқда.***

****

• ***«Женерал Мотрос» компаниясига қарашли 29 та заводдан 21 тасида иш ташлаш ўтказилганлиги муносабати билан компания фаолияти вақтинча тўхтаб қолди. Ушбу иш ташлашда 87 минг ишчи-хизматчи иштрок этмоқда.***

ТЕЛЕВИЗОР ҚЎЙИБ, БОЗОРГА БОРУВЧИ ИТЛАР

Бир неча йил илгари, Президент Франсуа Миттеран ити билан сайрга чиқиб, лабрадорини йўқотиб қўяди. Шунда у телевидение орқали халққа мурожаат этиб, итини топишда ёрдам сўрайди. Французлар амалини суиистеъмол қилди, деб Президентни айблашни ҳатто хаёлларига ҳам келтирмаганди. Чунки французлар итни шундай ардоқлашади. Лекин мен бундан жуда ҳайратланганман.

Европада итларга алоҳида «такаллуф» кўрсатишаркан. Умуман олганда, европаликлар ўз миллий анъана, расм-русумларини қадрлайдилар. Табиатга, ҳайвонот оламини асрашга интилишади. Шунданми, Европада табиат, ҳайвонот оламини ўрганиш, уларни ҳимояга олиш, турли «маиший хизмат» турлари борлиги бизга ғалати туюлса-да, уларнинг оддийгина турмуш тарзига айланиб қолган.

Бельгияни олинг. Бельгия саноат тараққиёти, юксак маданияти, халқаро нуфузи ва бошқа кўп жиҳатлари билан Европада етакчи ўринда туради. Шундай юртда итлар учун махсус хизмат тури мавжуд. Унинг аббевиатураси (қисқартма оти) — DVADIS. Бу ерда итлар билан шуғулланувчи махсус мутахассислар ишлайди. Итларда кўникмалар ҳосил этилади, мустақил «яшаш»га ўргатилади. Ҳатто ногирон, ва аравачада юрувчиларга хизмат кўрсатишга мўлжалланган итлар «ўқитилади». Биласизми, ҳатто итларнинг ҳам алоҳида «қобилиятга» эгалари бўларкан?! Тилла рангли ретриверлар, лабрадор-ретриверлар шунақалардан. Улар икки ойлигиданоқ махсус курсларда «таҳсил», «тарбия» ола бошлайди. Икки яшар бўлгач «тўлиқ маълумот» олиб: сўнггина бўлажак хўжасига «ишга» кетади.

Ўргатилган итлар ногирон, ёлғизларга беминнат дастёр. Телефон трубкасини кўтариш, йўқлаб келувчига дарвозани очиш, телевизорни турли каналларга олиш, ҳатто «бозор-ўчар» қилиш ҳам уларнинг гарданида. Баъзан назария билан амалиёт ўртасида қандайдир озгинагина «фарқ» борлиги ҳам сезилиб қоларкан. Минг эшитгандан бир кўрган афзаллигини ҳатто итлар ҳам бошдан ўтказаркан. Итлар кўп нарсани ўз соҳиби уйида «ўзлаштиради».

DVADS — «аъзолари» Европадаги йирик итлар кўргазмаларида ҳам қатнашади. Брюссель, Маастрихтедаги ўтказилган ана шундай кўргазмаларда юқори шоҳсупани шу ташкилотдагилар бир неча бор эгаллашган...

Европадаги, яъни Бельгиядаги итлар ҳақидаги мавзуни шу ерда тугатсак ҳам бўларди. Лекин бу айтилганлар сиз учун ҳам, мен учун ҳам унчалар янгилик эмас. Бундай воқеа-ҳодисаларни талай бадиий, ҳужжатли фильмларда кўрганмиз, китобларда ўқиганмиз. Итлар инсонга содиқ. Итлар одамга меҳрибон. Лекин инсон-чи?

Ногирон ҳайвонлар, итлар ҳақида ўйлаганмисиз? Туғма ёки бирор фалокат туфайли пажмурда, оқсоқ, ногирон бўлиб қолганлари ҳақида-чи? Уларга шафқат кўрсатишни-чи? Бизда қанчалик билмадим-у Европада уйлашаркан, Брюсселдаги Бутунжаҳон ногирон-ҳайвонлар фонди (W.A.H.F.) шу мақсадда иш олиб боради. У ерда ўтказилган намойиш сизнинг ҳам диққатингизни жалб этиши турган гап. Орқа оёғи майиб итлар, ногирон ҳайвонларга мўлжалланган махсус ғилдиракли-аравачалар кўргазмаси. Тўрт оёқликларга шундай «мурувват» кўрсатишади.

Сизда ҳақли эътироз туғилар. Биз шафқатсизмизми ҳайвонот оламига дерсиз. Мутлақо ундай эмас.

Билмадим, балки ҳозир европалик мутахассислар ногирон ҳайвонлар, итлар учун «ясама оёқ»лар ясаш устида бош қотириб шаётгандир. Шафқат—на миллат, на масофа, жануб ё шимол, ғарб ёхуд шарққа хос эмас. У— умумбашарий тушунча. Қўнгилда шафқат ҳиссининг бўлиши яхши. Наинки яхши— фазилат.

С. ЙЎЛДОШЕВА.

Буюк Британия

ПОМИДОР РАКДАН САҚЛАЙДИ

Англиялик кимёгар олим Жорж Траскот узоқ илмий кузатишлардан сўнг шундай фикрга келди. Олимнинг таъкидлашича, помидор таркибидаги қизил пигмент ликопин инсон танасида ракка қарши ҳимоя воситасини яратади. Ликопин каротиноидлар гуруҳига киради. Унинг таркибида А дармондори бор. Бошқа фойдали хислатлари ҳам фанга маълум.

«Баъзи одамлар негадир помидорни кўпда хушлайвермайди, — дейди Жорж Траскот. — Бир кунда 800 грамм помидор тановвул қилсангиз — айни муддао. Помидорни ҳатто қайнатиб ёки димлаганда ҳам у «кувватини» сақлаб қолади».

Ҳар доим ҳам помидор истеъмол қилишга имкон бўлмаслиги мумкин. Олим шу мақсадда томатли концентрат таблетка яратишни режалаштирди.

Швейцария

«ГИННЕССНИНГ РЕКОРДЛАР КИТОБИ»ГА КИРИШНИ ИСТАЙСИЗМИ?

Жаҳонда рекордлар, ғолиблар ҳам кўп.

Швейцарияни том маънода рекордлар мамлакати десак муболаға бўлмайди. «Гиннесснинг рекордлар китоби»га киришни истаган швейцарияликларнинг ҳаётидан айрим лавҳалар:

Винтертур шаҳрида яшовчи тарихда қолишни хоҳлаган қандолатчи, ошпазлар ўзига хос рекорд ўрнатдилар. Улар тайёрлаган улкан торт дунёдаги кўплаб ҳамкасбларини ҳам ҳайратга солди. Ахир бу улкан тортнинг диаметри 10 метр, оғирлиги эса 1300 килограмм эди-да!

***

Конструкторлар ҳам қўл қовуштириб ўтиришмади. Улар яраттан «Спирит оф биль-Бьенн III» — ер юзидаги энг «учқур» машинадир. У қуёш батареяси билан юради.

Бу «учқур» машинанинг тезлиги Альмердаги (Испания) синов пайтида соатига 82,59 километрга етиб, рекорд китобидан жой олган.

АҚШ

100 МИЛЛИОН «ДУМЛИ» ЮЛДУЗ

Америкадаги «Хаббл» космик телескопи ёрдамида олинган суратлар Қуёш тизими атрофида оз деганда 100 миллион комета мавжудлигини кўрсатди. Бу кометаларнинг ҳар бирининг диаметри бир неча километрга тенгдир.

Тўғри, Қуёш тизими атрофида кометалар ҳалқаси мавжудлигини 50-йиллардаёқ назарий фаразларга асосланиб, голландиялик астроном Ж. Купер маълум қилганди.

Сўнгги уч йил ичида Америкалик астрономлар Нептун орбитасида 23 та комета борлигини аниқлашди. Бу «думли» юлдузларнинг диаметри 160 километр ва ундан ҳам ортиқроқдир.

Хитой

ҚАЧОН ТУХУМ БЎЯШАДИ?

Айрим халқлар, айтайлик, руслар фақат арафа байрамидагина тухумни турли рангга бўяшади. Хитойда ҳам шундай одат бор. Хитойликларнинг бу анъанаси икки минг йиллик тарихга эга. Улар эса йил бўйи тухумларни ранглашади. Тўй маросими, янги чақалоқ дунёга келган кун, хитойликларгагина хос бўлган бошқа миллий байрам, шодлик маросимларида бу одатга амал қиладилар.

Ҳар бир маросимда харид қилинадиган ё тақдим этиладиган «безанган» тухумнинг ранги фарқланади. Ҳатто шундай тухумларда эзгу тилаклар битиклари ҳам акс этади. Эҳромлар олдидаги кўргазмаларда турли эртак, миллий қаҳрамон, табиат, ҳайвонот ва инсон муносабатлари фалсафий акс эттирилган тухумларни учратасиз.

Нодир буюмлар сотиладиган, яъни антиқа буюмлар дўконларининг кўзга кўринарли жойида ана шундай «ясатилган» тухумни ҳам кўришингиз мумкин. Ҳар хил гуллар чизилган ва лакланган тагликка ўрнатилган бундай «ноёб» тухумлар дўкон пештахтасини тўлдириб туради. Узоқ муддат сақланиши учун олдин игна билан тешилиб, ичидаги суюқлик тозалаб, ювилади. Шу тариқа оддийгина тухум — «ноёб» саноат молига айланади-қолади.

БАҲОРДА ОЛАМ ГУЛЛАЙДИ

Дил эҳтироми

Ҳар бир мақолани синчиклаб кўриш, муаллифлар билан мулоқотлар, унинг давр талабига муносиблигини оддий муштарий сифатида ҳис этиш, умуман бутун бир газетани нашр бўлмасидан олдин кўз олдингизда тасаввур қилиш — муҳаррир учун оддий ҳол. Ҳар бир нашрнинг босмадан чиқишигача бўлган қийинчиликлар, тортишув ва баҳслар, мижжа қоқмай тунги бедорликлар — ҳамма-ҳаммаси эрталаб тандирдан узилган нондай босмахона ҳиди анқиб турган газета сонини қўлингизга олишингиз биланоқ, баҳорги ёмғирдан сўнг чарақлаган қуёшдай тарқалади-қолади.

Муҳаррир Аҳмаджон Мелибоевни тилга олишганида шундай фикрлар хаёлимиздан ўтди. «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» ҳафталигидай обрўли, оммабоп ва ўқишли газетага бош-қош бўлиб, ижодий жамоа билан юртимиз, мустақил Ватанимиз келажаги йўлида жон қуйдираётган тажрибали ва иқтидорли журналист, моҳир ижодкор-адибнинг 50 ёшга тўлганига ишонқирамай қарадик.

Кечагидек эсимизда. 70-йиллар. «Ёш ленинчи»да (Ҳозирги «Туркистон») ишлардик. Ерга урса кўкка сапчийдиган йигитлар. Биз учун кеча-кундузнинг фарқи йўқ. Газета эса ҳар кун чиқади. Ўша пайтдаги муҳарririmиз бўлим бошлиқларига бирон-бир топшириқ берармикан, деб кўз тикиб юрардик. Ҳозиржавоблик, топшириқни тез ва пухта уддалаш, мақолани ўзига хос услубда ёзишга интилиш билан яшардик.

Ўша йиллари таҳририятимизга ёш ижодкорлар жуда ҳам кўп келарди. Уларнинг кейинги парвози учун «Ёш ленинчи» ўзига хос ҳаётнинг учиш майдончаси бўлиб қолганди. Кўзга ташланган ёшлар орасида Аҳмаджон ҳам бор эди. Ҳали талаба бўлса ҳам ўзининг интилиши, ҳаракатчанлиги, синчковлиги билан таҳририятда ишловчиларнинг диққатини ўзига тортганди. Ёзган мақолалари кўпчиликка манзур бўлиб тилга тушганди. Ўшанда қизиқ воқеа юз берди. Қатор ижодкорлар газетага ишга кириш учун уч-тўрт ойлаб синовдан ўтиб юрган бир пайтда Аҳмаджонни ёқлаб таҳририятга, мухбирликка таклиф этишди. Бу бўлғуси журналист талаба учун ўзига хос синов, катта ишонч эди. У иш билан биргаликда ўқишини давом эттириб, Чингиз Айтматов ижодий маҳоратига бағишланган диплом ишини аълога ёқлади ва дорилфунуннинг имтиёзли дипломини ҳам олди.

Она ер меҳри, шу азиз тупроқ, Ватан қадри, ёшлар ўйташвишлари, қишлоқ одамлари... У ёзган мақолаларнинг бош йўналиши, севимли мавзуси бўлди. Аҳмаджон масъул бўлгач Андижондаги Ширмонбулоқдан ер қадрига бағишлаб тайёрлаган газетанинг махсус сони ҳалиҳали ёдимизда. У шу ёшлар ижодий жамоасида тобланди, ҳақиқий журналист бўлиб шаклланди. Абдуворис Абдумажидов, Муқаддас Абдусаматова, Карим Раҳимов, Маҳкам Раҳмонов, Саидакром Саидвалиев сингари устозлардан сабоқ олди. Ўзи ҳам тинч турмади. Рус журналистлари, сиёсий шарҳловчиларининг маҳоратларини синчиклаб ўрганди, ҳаётга татбиқ этди. Унинг ўша пайтда телевидение орқали чиқишлари, халқаро ва долзарб мавзулардаги шарҳларини кўпчилик кўриб, ўзининг ижобий баҳосини берган.

Ҳаёт ҳар бир ижодкор учун ҳақиқий ижод мактаби, синов майдони. Аҳмаджон ҳам унда ўз ўрнини ва йўлини топишга интилди, ҳаракат қилди. Ёшлар нашриётида ишлаган даврларида ноширлик ва матбаачилик сирлари билан ошно бўлди. Марказкўмдаги масъул лавозимларда эса раҳбарлик санъатининг нозик томонларини ўрганди, маънавият ва мафкуранинг тарбиядаги ўрни ва ролини таҳлил этди, ўзи ҳам фаол иштирок қилди. Матбуотнинг шаклланиши, жанговарлигини ошириш учун маслаҳатини аямади, тарихнинг ўқилмаган саҳифаларини оммага етказишда ўз ҳиссасини қўшди.

Мана неча йилдирки, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» ҳафталик газетасига бош муҳаррирлик қилиб келмоқда. У етакчилик қилган даврда газета мазмунан янада бойиди, замонавий талаблар даражасига кўтарилди. Мамлакатимиз Президенти олиб бораётган сиёсатни қўллаб-қувватлаб, газетани энг оммавий нашрлардан бирига айлантириш учун тинмай ҳаракат қилмоқда. Газета тахламлари орасидаги юзлаб мақолалари, хорижий сафарлар натижаси — йўл очерклари сингари «Умидли дунё», «Ўнғор эртаклари» каби китоблари ҳам кўзга яққол ташланиб турибди.

Баҳорда олам гуллайди. Табиатнинг гўзаллигидан илҳом жўш уради. Аҳмаджон Мелибоев ҳам ана шундай гуллаётган, мустақил Ватанимиз равнақи йўлида ҳормай-толмай хизмат қилишга бел боғлаган ижодкорлардан бири. Уни муборак ёши билан қутлаб, омад ёр бўлсин, деймиз.

Ж. РАЗЗОҚОВ,
Ғ. ҒАФУРОВ.

Спорт

«НАВРЎЗ»ДАГИ ҲАЯЖОНЛИ УЧРАШУВЛАР

Тошкентда биринчи марта олимпиадачилар базми ташкил этилди. «Наврўз» тантаналар уйига Ватанимиз спорт юлдузлари, мураббийлар, фахрийлар, элчихоналарнинг вакиллари ва кўплаб меҳмонлар ташриф буюрдилар.

— Бундай ҳаяжонли соатларни бир умр унутолмайман, — дейди бокс бўйича Осиё чемпиони Дилшод Ёрбеков. — Биз спортчиларга бунақанги эътибор биринчи марта кўрсатилиши десам, муболаға бўлмас. Бу ҳаммаси истиқлолдан — қадриятларимизнинг тикланаётгани, имкониятларимизни юзага чиқариш учун шароитлар яратилаётгани, юртимиз шон-шарафини янада кўтариш учун саъй-ҳаракатлар қилишга кенг уфқлар очилганидан нишона.

Биз боксчилар ҳам ватанимиз довруғини янада оширишга қарор қилганмиз. Мақсад эзгулик йўлида астойдил маҳорат кўрсатиб, шу йил Атланта олимпиадасида олтин медалларни қўлга киритиш. Ўйлайманки, олимпиадага йўлланма олган еттовлон боксчимиз давлатимиз мадҳияси таралишига, мовий-яшил байроғимиз ҳилпирашига зўр берадилар...

Дарвоқе, олимпиадачилар базмига тўпланганлар кўнглида ватанпарварлик туйғуси, она-юртга меҳр-муҳаббат, муқаддас тупроғимизни азиз билишдек эҳтиросларнинг жўш ураётгани уларнинг сўзида намоён эди. Тантаналар удумимизга кўра тонг саҳарда элга ош тарқатиш билан бошланди. Амир Темур ва Алишер Навоий ҳайкаллари пойига гулчамбарлар қўйиш, баҳорий эстафета югуришлари бўлди. Ўзбекистон Президенти номига спорт жамоатчилигининг Мурожаатнома-табриги ўқилди. Юртбошимизга эсдалик соврини тақдим этилди. Спортчиларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик тимсоли бўлган бу эсдалик совринни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси А. Азизхўжаев қабул қилиб оларкан, олимпиадачиларга зафар тилади.

Олимпиадачилар базми санъатимиз юлдузларининг чиқишлари билан ниҳоясига етди.

Ҳайдар НОСИРОВ.

***СУРАТДА:** олимпиадачилар базмидан лавҳа.*
А. МАМАДАМИНОВ олган сурат.

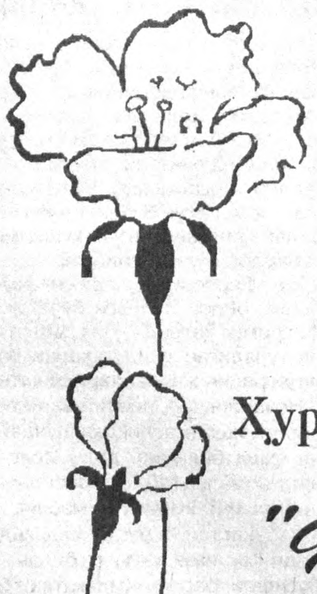

Pharmed

Ҳурматли ватандошлар!

"ФАРМЕД"
фирмаси
Сизларни баҳор байрами
НАВРЎЗ билан
табриклайди!
Биз сизларга тинчлик-хотиржамлик,
бахт-саодат ва сиҳат-саломатлик
тилаймиз.

"ФАРМЕД"
фирмаси
жаҳоннинг етакчи фармацевтик
фирмаларидан
Ўзбекистонга тўғридан-тўғри
дори-дармонлар келтирмоқда.

Биз Ўзбекистонимизнинг
гуллаб-яшнашига ва халқимизнинг
соғ бўлишига хизмат қиламиз.

Тошкент,
Акмал Икромов тумани,
Ибрат кўчаси.
Телефонлар: 47-98-90, 47-37-69.

Хабарингиз борми?

ХАЛҚАРО ЖУРНАЛИСТИКА МАКТАБИ

ТОШКЕНТ. Ўзбек журналистикаси тарихида янги саҳифа очилди. Олий ўқув даргоҳларининг журналистика факультетларида ўзига хос синовдан ўтган бир гуруҳ ёшлар, ТошДУда ташкил этилган халқаро журналистика бўлимига қабул қилиндилар.

Мамлакатимизда юз бераётган тараққиёт одимларини, ислоҳот самараларини дунёга ёйишда қаламкашларнинг меҳнати беқиёс. Ана шундай воқеаларни ёзишга қодир журналистларни тарбиялаш мақсадида хайрли ишга қўл урилди. Ҳозир талабалар инглиз, немис, шарқ тилларини, компьютер сирларини ўрганмоқдалар. Улар хориж матбуоти билан яқиндан танишадилар. Улар учун замонавий техника билан жиҳозланган хона ва бошқа шароитлар яратилган. Халқаро журналистиканинг дастлабки қалдирғочлари тез орада парвоз қилсалар ажабмас.

Дилшод АСҚАРОВ.

Кўргазма

АЗАЛИЙ АНЪАНАЛАР УЙҒУНЛИГИ

САМАРҚАНД Давлат чет тиллар институтида иқтидорли мусаввир Аслиддин Исаев мўйқаламига мансуб асарлар кўргазмаси очилди.

Кўргазманинг очилиш маросимида шаҳар ҳокими А. Носиров, институт ректори Ю. Абдуллаев иштирок этиб, мўйқалам устасининг ижодини юқори баҳолашди. Рассомнинг асарларидаги халқчиллик, азалий урф-одат ва анъаналарнинг уйғунлиги, оламнинг мунаввaрлиги иштибоҳ этилган. Ватанга, ҳаётга муҳаббат тараннумдир. Хусусан, «Регистон», «Сумалак», «Тўй» ва «Эвара» каби асарларида миллий руҳ ўз ифодасини топган.

Лутфулла МАМАСОЛИЕВ.

1996 йил — Амир Темур йили

СОҲИБҚИРОН КЎТАРГАН ТОШ

Уни фақат покланган одам жойидан қўзғата олади

Улуғ бобомиз номи билан боғлиқ ҳар бир осориатиқа биз учун ғоят қадрли. Ана шундай ноёб ёдгорликлардан саналмиш сирли тошлар ҳозир ҳам юртимизнинг турли манзилларида сақланиб, кишиларни ҳайратга солиб келаётир. Буларнинг биринчиси ва энг машҳури — соҳибқирон қабри устига набираси Мирзо Улуғбек томонидан ўрнатилган қора-яшил тусли нефрит тошидир. Унинг тарихи жуда узун. У ҳақда халқ орасида сирли жиҳатлари хусусидаям гаплар бор.

Яккабоғ туманидаги Хўжаилғор қабристонида сақланаётган «полвонтош» ҳам соҳибқирон номи билан боғлиқ. Узунлиги 60-70 сантиметр келадиган, махсус шакл бериб тарошланган кўкиш тусли бу тош юзлаб йиллар давомида кўтарилиб, сийпаланаверганидан силлиқ бўлиб кетган. Хўжаилғорлик Баҳром Раҳматовнинг айтишича, «полвонтош»нинг оғирлиги 6 пуд, яъни 96 килограмм экан. Ривоятга кўра, бу тошни бобомиз ўсмирлигида тенгдошлари билан баҳс бойлашиб, кўтариб Хўжаилғор тепалигига олиб чиқиб тушар экан. Ҳозир ҳам қишлоқ ёшлари, зиёратчилар, айниқса, сайилларда, байрам кунлари тўпланишиб, «полвонтош»ни кўтариб беллашадилар. Қизиғи шундаки, бунга ҳар кимнинг ҳам қурби етавермайди. Чунки... тошда ғаройиб хусусият бор, дейишади. Балки шу синоат туфайли нисбатан кичик ўлчамли тош асрлар бўйи йўқолмасдан сақланиб келаётгандир.

Худди шундай «полвонтош» тумандаги Тутак қишлоғида ҳам бор экан. Бу қишлоқ Амир Темур номи билан боғлиқ маскан. Унда соҳибқироннинг пирларидан бири — Тутак ота (бобойи Валий) яшаган, дейишади. Бу тош ҳақида эса қишлоқ кексаларидан бири Салой бобо Сиддиқов шундай дейди: «Ўзи унча катта эмас. Бир қарашда кўтариш жуда осондек кўринади. Лекин беписандлик билан буни кўтараман, деганларнинг нечалари беланги бўлган, аммо ердан узолмаганлар. Ихлос билан, покланиб келувчи одам бўлса, тошни бемалол кўтаради. Ҳатто ёш болалар ҳам кўтариши мумкин...»

Бошқача шарҳу изоҳга ҳожат йўқ энди.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Ё, алҳазар!

ҲАЁНИ ДОЛЛАРГА СОТИБ БЎЛАДИМИ?

Дунёда тижоратнинг тури кўп. Биров маҳсулот олиб-сотиб пул қилса, бошқа бир шоввоз шиқирлатиб пулдан-пул қилаётир. Яна бир — ўзини тадбиркорларнинг гулиман, деб санаб юрган азамат жиловини сал бўш қўйишса, лойдан пул ясайман деб, «гижинглайди».

Ўз фойдаси учун тадбиркорлик ёки ишбилармонликни шиор қилиб олган бундай «уддабурон»ларга қандингни уре, деб қараб туриш виждоний иш эмас, албатта. Бўлмаса, республика Ички ишлар вазирлиги Жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармаси «Ахлоқ милицияси» бўлими, хорижга чиқиш-келиш ва фуқаролик бошқармалари ходимлари томонидан аниқланган мана бу «ишбилармон» ойимқизлар ҳам Бирлашган Араб Амирликларига кетишдан олдин, «Вой нима учун борардик, тижорат учун борамизда ахир» деб, етти букилиб ҳужжатларини тўғрилаб олишганди. Аммо улар қайтмасдан бурун шундай хабар келдики, улар тижоратнинг ҳам «ўта хижолатли тури» билан машғул бўлишаётган экан. Юртимиз номини кўз-кўз қилиб, кўпнинг ҳавасини келтирадиган паспортни кўтариб олган бундай нозанинларнинг меҳмонхонаю, ишратхоналарда қилпанглаб доллар ишлашаётганини анча вақт бурун эшитгандик. Шу боис, Ички ишлар вазирлиги ходимлари юртимизнинг табаррук шаънига дог тушираётган, миллатимиз қадр-қимматини топтаб ҳаёсини долларга сотаётган беномус аёлларга қарши жиддий кураш олиб бормоқда.

Во ажаб, улар билан гаплашар экансиз, тутуруқсиз, бемаъни ва бебурд қиликларидан дод дегингиз келади. Ахир, «сенга нима, эгаси ўзимман, кимга хоҳласам шунга «сотаман» деб без бўлиб турган бу антиқа «товарли» тижоратчиларнинг гапидан қаттиқ жирканасан киши. Ё алҳазар, сендайлардан дейсану, улар билан гапни қисқа қиласан.

Ана шундай беномуслардан бири Еленахон ҳам Бирлашган Араб Амирликларига бориш учун жиддий тараддуд кўрди. У ёқда бирига ўн тўлайдиган борлигини эшитиб, тунда уйқусини йўқотди. У қилиб, бу қилиб пулларини кўпайтиришга ҳарчанд уриндию, аммо, уддасидан чиқолмагач, бировдан қарз кўтарди: у ёқда доллар кўчада сочилиб ётгандек, «айланай, «тижорат»даги ишим юришиб кетса, бирингизни икки ҳисса қилиб ҳам қайтараман» деб, ваъдани қуюқ қилди.

Ростдан ҳам Еленахоннинг «иши» юришибди. Қайтиб келганини айтди.

Турсуной исмли қиз ҳам ўзбекнинг атлас либосини сариқ чақага алмашиб келди. Ибо-ҳаё бобода оламни лол қолдирувчи, номусини ўлимдан афзал кўрувчи қора соч ва тим қора кўзларнинг қадрини ерга урди. Шундай экан бу ойимчанинг қилиғи нега сизу бизни хижолат қилмайди?! Ахир миллат шаъни, ифтихори шу атласимизга бурканган эмасми?!

Қолаверса ҳали-ҳануз иффат бобида иззат-нафси учун курашаётган баъзи ўғлонларимиз рашк туфайли бевафо аёлларини қаттиқ жазолаб, ҳатто уларнинг баҳридан ўтаётгани ҳам сир эмаску. Шу боис, биз чет элга отланган ўз номусини пулга сотувчи «тижоратчи» аёлларга «кўк чироқ» ёқиб бераётган, қолаверса, уларнинг ушбу тарздаги топиштутишидан умидвор ва манфаатдор бўлган айрим фирмаларнинг фаолиятини ҳам қаттиқ қоралаймиз. Албатта, Ички ишлар вазирлиги «Ахлоқ милицияси» бўлими, тегишли бошқармалар ушбу йўналишда олиб бораётган ишларини тобора кучайтириб, юқоридаги фирмалар фаолиятини ҳам қонуний тарзда кўриб чиқадилар. Негаки, республика мустақил давлат сифатида жаҳон узра кенг танилиб бораётган, ҳукуматимиз ўзбек миллати шаъни ва қадр-қимматини кўтариш учун жон қуйдириб ҳаракат қилаётган, бутун олам аҳли диққатини юртимизга жалб этишга уринаётган айни кезда, ўзини ишбилармон атаган бундай фирмаларнинг жирканч иш — «фоҳишафурушлик» билан шуғулланаётгани кишини янада ташвишга солади. Наҳотки, уларнинг елка қисиб, «биз билмасак, уёқда улар нима қилишини» деб ўзларини жавобгарликдан олиб қочишига ишониб бўлса. Йўқ. Энди бунга чек қўймоқ лозим!

Шу ўринда биз «Иверсон», «Ўзинтур», «Туркистон» номли айрим фирмалар ўз фаолиятларини қайта кўриб чиқишлари кераклигини ва бажараётган ишлари халқ манфаати учун фойдали бўлишларига эришишларини истардик. Негаки, мазкур фирмалар номидан чет элга бориш учун ҳужжат тўғрилаган Оксана, Елена, Татьяна, Турсуной, Дилафрўз ва Жанна исмли қизлар бугунги пайтда ножўя хаттиҳаракатлари билан элимиз шаънига иснод келтириб қайтаётганликларини улар била туриб билмасликка олишлари кишини тааж-жубга солади. Ваҳоланки, улар ҳаёни долларга сотган қизларга беминнат ёрдамчи бўлганларидан ҳам тониб қолармикин энди?

Поклигинг-соғлиғинг, дейди халқимиз. Бинобарин, шуни таъкидлаймизки, республика Ички ишлар вазирлиги ходимлари қаерда ва қандай шароитда бўлмасин миллатимиз шаънини топтайдиган, унинг обрў-эътиборини тўширадиган кишиларга нисбатан қатъий чоралар билан аёвсиз кураш олиб бораверади.

Рустам АБДУРАҲМОНОВ,
республика ИИВ Жиноятчиликнинг олдини олиш бошқармаси катта нозири, милиция капитани.
Аслиддин БОЛИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

«АКАТЭКС ТЕКСТИЛЬ САНОАТ ВА ТИЖОРАТ ЛТД»
қўшма корхонаси
тегирмон вальцларини ва 50 кг. 15 кг ун қопларини
СОТАДИ.
Тўлов шакли пул ўтказиш, нақд ва векселлар бўйича.
Телефонлар:
67-77-41,
67-23-74

Тошкент Фармацевтика институти ректорати ва жамоаси институтнинг чет тили кафедраси катта ўқитувчиси Шарифа Очиловна Оқиловага фарзанди

ВОСИТХОН
ва набираси
БОРИХОНнинг

фожиали вафот этганликлари муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент Фармацевтика институти ректорати ва жамоаси институтнинг дори турлари технологияси кафедраси доценти Хуршида Ҳамидовага отаси

АБДУРАҲМОН отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Алимқул СУЛТОНОВ (масъул котиб), Аслиддин БОЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Ҳайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

БЎЛИМЛАР:
Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-20-36, 36-54-35.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 36-26-70, 36-57-19.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04, 36-54-06.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-47-80, 33-12-16.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, факс: 33-79-14.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда -- 5-27-11; Самарқандда -- 35-22-90;
Бухорода -- 3-54-87; Тошкентда-- 33-12-56;
Гулистонда -- 2-26-22; Урганчда -- 6-51-35;
Жиззахда -- 3-31-86; Фарғонада -- 26-37-16;
Навоийда -- 3-75-43; Қаршида -- 3-25-79;
Наманганда --6-43-43; Қумқўрғонда -- 5-26-24.
Нукусда -- 7-58-83;

Сотувда эркин нархда.

- *Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120*
- *Газета офсет усулида А—2 форматида 35497 нусхада босилди*
- *Ҳажми 2 босма табоқ*
- *Г — 0122*

Навбатчи муҳаррир Ҳ. НОСИРОВ, навбатчи С. САЛИМОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй. *Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 23. 40.* 1 2 3 4 5 6.